

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tisk« / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vojnjak / Tiska: Tiskarna »Slov. poročevallec« / Uredništvo: Ljubljana, Tomičeva ulica 5, telefon 23-322 do 23-326 / Uprava: Ljubljana, Tomičeva ulica 5/II, telefon 23-322 do 23-326 / Objave: oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Pošta: predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-1-1-3 / Mesečna naročnina 200 din

EDVARD KARDELJ ODPOTOVAL NA NORVEŠKO

Socialistične izkušnje imajo pomembno vlogo v razvoju človeštva

Beograd, 24. sept. (Tanjug). Danes okrog 15. ure je z zvezne letališča odpotoval na obisk na Norveško, kamor ga je povabila norveška delavska stranka, generalni sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Edvard Kardelj. V Ljubljani se mu bo pridružil član predsedstva zveznega odbora Socialistične zveze dr. Vladimir Bakarič, ki tudi potuje na Norveško.

Edvard Kardelj in dr. Vladimir Bakarič se bosta na Norveškem pogovorila z vodstvom delavske stranke Norveške, imela bosta sestanke s člani posameznih strank in organizacij in obiskala glavna industrijska središča Norveške.

Na poti proti Norveški se bosta ustavila v Belgiji in bosta skupno z našo delegacijo, ki je sinoči pod vodstvom Rodolfa Colakoviča odpotovala iz Beograda, sodelovala pri razgovorih s predstavniki belgijske socialistične stranke.

Na zveznem letališču so se od Edvarda Kardelja poslovili člani predsedstva zveznega odbora SZDL: Vladimir Simić, Osman Karabegović in Veljko Vlahović, člani zveznega odbora Mijalko Todorović, Milentije Popović, dr. Aleš Bebler, dr. Jože Vilfan in Veljko Mijunović, predsednik zunanje-političnega odbora zvezne ljudske skupščine Vladimir Popo-

imajo pomembno vlogo v razvoju človeštva

viž in sekretar komisije za mednarodne zveze SZDL Marija Vilfan.

Pred odhodom na Norveško je dal generalni sekretar SZDL Jugoslavije Edvard Kardelj naslednji intervju radio Beogradu:

Vprašanje: Kakšne uspehe pričakujete od razgovorov z belgijskimi in norveškimi socialisti?

Odgovor: Predvsem pričakujem koristno izmenjavo mnenj o prečih vprašanih mednarodnega socializma, kakor tudi o drugih vprašanih, ki danes zanimajo ves svet. Takšna izmenjava mnenj je vedno važna prispevek k medsebojnemu razumevanju in zdravemu sodelovanju.

Poleg tega upam, da bom imel priložnost pogloblje spoznati politiko, pridobiti, teže in način dela socialističnih gibanj, s katerimi smo v stikih, ter uspehe njihovih dr-

žav nasploh. Vsaka država stopa v socializem po več ali manj lastni poti. Tu ni nikakih nesprenljivih receptov in šablon. Zato pa ima toliko bolj pomembno vlogo v razvoju človeštva, čigar napredek gre vendarle v isti smeri, zamenjava socialističnih izkušenj. Menim, da nam bo potovanje tudi v tem smislu zelo koristno.

Končno sem prepričan, da bomo mogli belgijske in norveške socialiste pogloblje seznaniti z našimi pridobitvami, izkušnjami in perspektivami. Nedvomno so nekatere naše izkušnje pomembne ne le za Jugoslavijo, pač pa tudi za mednarodni socializem sploh. Zato pričakujem, da bo treba pogloblje pojasnjevati našo notranjo, pa tudi zunanjo politiko.

Vprašanje: Kakšni so stiki SZDL oziroma Zveze komunistov Jugoslavije s socialističnimi strankami v Zahodni

Evropi in kakšne perspektive nudi današnji splošni položaj v svetu za nadaljnji razvoj zvez med socialističnimi in demokratičnimi gibanji?

Odgovor: Med nami in evropskimi socialističnimi strankami ni nikakih ustaljenih organiziranih oblik sodelovanja. Imamo pa precej solidne politične stike in precej pogoste zamenjave mnenj o vprašanih, ki zanimajo vse nas. To velja vsaj za večino evropskih socialističnih strank. Prepričan sem, da je mogoče te stike utrditi in da bi bilo koristno, če bi bili čim živahniji. To tembolj, ker pripada dandanes socialističnim in demokratičnim gibanjem sploh izredno važna, dejal bi, zgodovinska vloga pri naporih, da bi svetu ohranili mir, s tem pa tudi možnost borbe za boljše življenje delovnih ljudi in nadaljnji napredek človeštva. Velika odkrita znanosti na področju atomske energije — brž ko bodo postala splošna last človeštva in njegove proizvodnje za potrebe miru in tega volje — odpirajo glede tega velike možnosti in popolnoma nove perspektive. Prav zato pomeni ohraniti mir za nekaj let, ohraniti ga morja za trajno. Za to nalogo sta potrebna čim širše sodelovanje in enotnost socialističnih in vseh demokratičnih sil.

Obisk Harolda Stassena

Beograd, 24. sept. Po informacijah Jugopresa bo g. Harold Stassen, šef ameriške uprave za pomoč inozemstvu FAO, okoli 20. oktobra prišel na obisk v Jugoslavijo.

Vešeposlanik Sen o pomenu obiska predsednika Tita Indiji

Napori obeh držav za ohranitev svetovnega miru bodo imeli vedno večje uspehe

Beograd, 24. sept. »Obisk predsednika Tita je za Indijo velike vrednosti in pomena«, je izjavil dosedanj indijski vešeposlanik v Jugoslaviji g. Binaj Radžan Sen diplomatskemu sodelavcu Jugopresa. Indijski vešeposlanik je poudaril, da vlada v njegovi deželi prepričanje, da bo bližnji obisk šefa jugoslovanske države

prispeval k nadaljnjemu zbliznanju in razumevanju dveh držav in da jima bo pomagal v njenih naporih za ohranitev svetovnega miru, za kar se zavzemata ena in druga, vsaka na svoj način.

G. Sen je te dni v Beogradu, da opravi potrebne poslovilne obiske, preden zapusti dolžnost indijskega vešeposlanika v Jugoslaviji. Kot indijski vešeposlanik v Italiji je bil istočasno akreditiran tudi v Beogradu in je to dolžnost opravljal skoraj štiri leta. Indijska vlada je pred kratkim imenovala novega vešeposlanika v Jugoslaviji g. Radžesvara Dajala, ki bo imel stalni sedež v Beogradu. Prihod g. Dajala je napovedan za konec prvega tedna oktobra. Ko se g. Sen poslovilja od Jugoslavije, je dejal, da je vedno tekoče ločiti se od prijateljev. Nato je izrazil veliko zadovoljstvo, da je ves čas užival zaupanje in prijateljstvo, tako ljudstva kot voditeljev nove Jugoslavije.

»Ko sem prvič prišel v Jugos-

slavijo, se je v Indiji zelo malo vedelo o njej in njenem ljudstvu. Zadnja štiri leta so bila polna dogodkov ne samo za Jugoslavijo in mojo domovino, temveč za ves svet. Nova Jugoslavija, ki se je rodila po vojni, je v teh letih pokazala tako življenjsko sposobnost, da zasluži spoštovanje in občudovanje.« (Jugopres)

Pomembna seja MLO Ljubljana

Neposredno pred razpravo na zborih volivcev o ustanovitvi komun

LJUBLJANA, 24. sept. Glavna točka dnevnega reda današnje seje obeh zborov MLO je bila RAZPRAVA O KOMUNAH z ozirom na sklep 42. seje. Mestni ljudski odbor je izvolil 11 odbornikov v iniciativni odbor za ustanovitev okrajne skupnosti komun ter naložil komisiji za statut MLO, da v sodelovanju s tem iniciativnim odborom pripravi predlog statuta ljubljanske komunne, da bi na osnovi vsega tega gradiva v začetku novembra na zborih volivcev že razpravljali o ustanavljanju komun in o statutu ljubljanske komunne.

V uvodu današnje razprave je predsednik dr. Marjan Dermastja poudaril, da je za sedanjo stopnjo razvoja bistveno dejstvo, da je ob parstvu proizvodnih sil izredno porasla tudi družbena zavest množic in njihovo neposredno zanimanje za družbene probleme. Zato je razumljivo, da je treba v razpravi o komunah pogneti ostro mejo med dosedanjim upravno-teritorialno politično razdelitvijo in novimi oblikami, ki se pojavljajo kot organi družbenega upravljanja. Dodal je, da je dalo družbeno upravljanje v gospodarstvu že velike uspehe in se to upravljanje razvija ter utrjuje tudi na drugih sektorjih naše dežavnosti, zaradi česar je razumljivo, da ga je treba razširiti in prenesti tudi na organe oblasti same. Vendar pa

namen današnje seje ni sprejemati kakršnih koli dokončnih sklepov, ker bi ljudski odbor s tem preudiciral široko razpravo volivcev, ki jo je potrebno razviti.

V nadaljevanju je predsednik Dermastja omenil dva problema, ki sta med drugimi za razpravo tudi zanimiva. Prvi je odnos ljubljanske komunne do bodoče skupnosti komun, kar v primeru Ljubljane ne bo prineslo bistvenih sprememb, saj je imel MLO že doslej vse pristojnosti, ki jih bo imela tudi vnaprej komunna. Drugo pa je vprašanje neposrednega stika in sodelovanja volivcev in sodelovanja volivcev ter dodal, da bo treba vložiti mnogo napore, da se najdejo primerne in ustrezajoče oblike tega sodelovanja in soddoločanja v bodoči komunli.

Glede postopka je predlagal naj bi po današnji razpravi MLO izvolili iniciativni odbor ki bi z enakim izvoljenim organom okrajnega ljudskega odbora Ljubljana-okolice pripravil razpravo o skupnosti komun, kader in statut skupnosti in komun, prav tako pa naj bi komisija za statut pri MLO v tesnem sodelovanju s tem iniciativnim odborom izdelala statut ljubljanske komunne. Vse gradivo iniciativnega odbora in mestne komisije za statut bi potem dostavili odbornikom ter razpisali zbor volivcev, ki naj bi bili predvidoma v prvi polovici novem-

Delegacija SZDL, ki potuje v Belgijo je na ljubljanskem kolodvoru pozdravil tov. Potrč

Tiskovna konferenca v državnem sekretariatu za zunanje zadeve

Domači in tuji novinarji so dobili odgovore na svoja vprašanja o Trstu, o stališču Jugoslavije do evropske obrambe in o obisku predsednika Tita Indiji in Burmi

Beograd, 24. sept. (Od našega dopisnika.) Tudi na današnji tiskovni konferenci z domačimi in tujimi novinarji je bilo tržaško vprašanje tisto, ki je najbolj zanimalo novinarje. Kako ocenjujete izjavo predsednika ministrstva za zunanje zadeve ZDA, da so ZDA »svrdžno optimistične« glede skorajšnje rešitve tržaškega vprašanja — je bilo vprašanje, ki je bilo prvo postavljeno predstavniku državnega sekretariata za zunanje zadeve Branuku Draškoviću.

»Tuji tisk« je odgovoril Drašković, »je ta »svrdžni optimizem« Washingtona ocenil kot

posledico obiska namestnika stalnega državnega podsekretarja za zunanje zadeve ZDA g. Murphyja v Beogradu in Rimu. Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve, je dodal Drašković, »pa ni do sedaj prejel nikakih informacij o dejstvih, na katerih bi ta optimizem lahko stonel. Z jugoslovanske strani,« je poudaril tov. Drašković, »ni prišlo do nikakih pomembnejših sprememb stališča do tržaškega vprašanja.«

Naslednje vprašanje, ki je bilo postavljeno predstavniku državnega sekretariata za zunanje zadeve, se je nanašalo na stališče Jugoslavije do evropske obrambe. »Jugoslavija,« je odgovoril tov. Branko Drašković, »je zainteresirana za evropsko obrambo in z zanimanjem spremlja sedanjo razpravo in razgovore o tem vprašanju. Vendar pa se vprašanje njenega konkretnega in praktičnega sodelovanja v evropski obrambi sedaj ne postavljajo.«

Tov. Draškoviću je bilo postavljeno tudi vprašanje, kaj misli o trditvah nekih italijanskih listov, čes da je napovedani obisk predsednika republike Tita Indiji in Burmi v zvezi s prizadevanji Jugoslavije, da se osnuje tako imenovana tretja sila med vzhodnim in zahodnim blokom. Odgovor tov. Draškovića na to vprašanje se je glasilo:

Hujskanje italijanskih kominformovcev

Trst, 24. sept. (Po telefonu). Med mnogimi problemi, s katerimi se ukvarja palača Chiggi, sta na prvem mestu, kot piše italijanski vladni tisk, francoski memorandum za ponovno oborožitev Nemčije in vprašanje Trsta. Pišejo, da bo novi italijanski zunanji minister skušal razgovarjati o tržaškem vprašanju tudi na konferenci devetih v

Londonu, ker kaže, da bodo ponovno skušali povezovati tržaško vprašanje z mednarodnimi problemi, ki nimajo z njim ničesar skupnega. Sodeč po vsem temer se v palači Chiggi odločili, da bodo počakali z definitivnim odgovorom v zvezi s tržaškim vprašanjem in ga odložili za enkrat do konca konference devetih držav. Današnji vladni »Courrier des Sera«, je sicer napisal, kako ni izključeno, da pride do definitivnega sporazuma v kratkem času, toda navzlic temu opozarja, da ne sme vdajati pretiranemu optimizmu.

Kominformovska »Unita«, ki si je priborila prvenstvo v podpiranju imperialističnih zahtev po jugoslovanski zemlji in protijugoslovanski gonji, zmerja Scelbovo vlado, da izdaja italijanske interese, ko prepušča del Milških hribov Jugoslaviji. »Rimska vlada je kapitulirala pred Titovimi zahtevami«, piše današnja »Unita«, ker je sprejela slabšo rešitev, kot je osmoctobrski diktat.

Medtem ko se je po eni strani Togliattijeva »Unita« pridružila fašistom v protijugoslovanski gonji, po drugi strani vztrajno molči o Titovem govoru na Ostrožnem, ker se boji, da bi resnica o socialistični Jugoslaviji prodrla med njihove zapeljane pristaje.

VREME

Vremenska napoved za soboto: Lepo vreme z delno oblačnostjo. Temperature ponoči v severni Sloveniji okoli 0, v ostali Sloveniji okoli 3°C, na Primorskem do 10°C, čez dan do 18, na Primorskem do 22°C. Zjutraj po kotlinah meča.

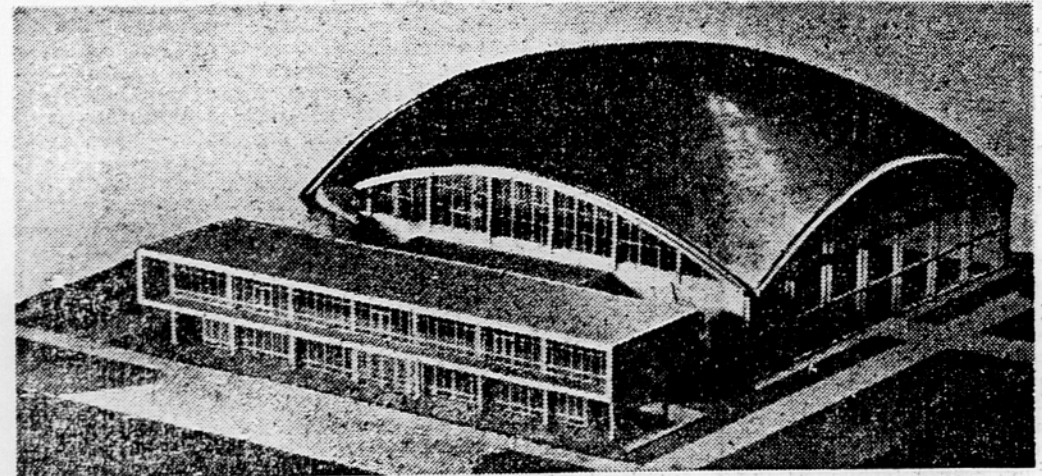
Tesne gospodarske vezi med Burmo in Jugoslavijo

Beograd, 24. sept. Generalni sekretar ministristva za električno gospodarstvo Burme g. U Ba Sein je prispeval v spremstvu glavnega inženirja teka ministristva g. U Aje na 15-dnevni obisk v našo državo, med katerim bo obiskal večje število elektrarn in tovarn turbin, generatorjev, mehaniske opreme ter instrumentov. Ta obisk je v zvezi z deli, ki jih prevzemajo naša podjetja v Burmi.

Nadalje je napovedan za november tudi obisk posebne komisije burmanske vlade, ki se bo zanimala v naši državi za nakup industrijskih izdelkov. Pred prihodom v Jugoslavijo bo ta komisija na čelu s finančnim ministrom Burme

obiskala Japonsko, ZDA in nekatero evropsko državo. Burmanska delegacija gospodarskih stenoikov se bo, sodeč po sedanjih obvestilih, zanimala predvsem za nakup raznih strojev, ladij, železniških vagonov in železniškega materiala in traktorjev.

Tovarna elektromotorjev »Sever« iz Subotice je prevzela gradnjo elektromotorjev v Burmi. Ta tovarna bo sprva izdelovala posamezne dele v naši državi, montirali pa jih bodo v novi burmanski tovarni motorjev. Vlada Burme se razen tega zanima za to, da bi jugoslovanska podjetja prevzela gradnjo valjarne bakrene žice in tovarne električnega materiala (Tanjug).

Maketa prvega impozantnega razstavnega paviljona bodočega ljubljanskega velesejma. Ta paviljon mora biti zgrajen do konca maja prihodnje leto. Pročelje prizidka bo oddaljeno okoli 50 metrov od Titove ceste, dvojno zastekljena stena pa okoli 100 m od Vilharjeve ulice. Na 2. branju objavljamo razgovor s projektantom razstavnih prostorov Gospodarskega razstavišča lag. Strankom Simičem.

V Zagorju so razpravljali o komunah

V zagorskem predelu bo v prihodnjih dneh živahna politična dejavnost

Zagorje, 24. sept. Danes so imeli v Zagorju sektorsko konferenco, ki sta jasklicala mestni občinski komite Zveze komunistov in mestni občinski odbor socialistične zveze. Na konferenco so bili povabljeni člani mestnega komiteja, člani mestnega odbora Socialistične zveze, sekretarji osnovnih organizacij ZK, predsedniki in tajniki rajonskih in vaških odborov Socialistične zveze, predsedniki in tajniki ljudskih odborov ter predsedniki kmetijskih združenj iz vsega zagorskega sektorja vključno občine Poljsnik.

Obpravnavali so vprašanje bodoče komunizacije Zagorja. O pomenu komunizacije je govoril sekretar mestnega odbora Socialistične zveze Zagorje tovariš Milko Gostiša. Poudaril je, da je politična in gospodarska situacija v trboveljskem okraju zrela za ustanovitev komun v Radečah, Hrašniku, Trbovljah in Zagorju. Po ustanovitvi komun bi okraj še nadalje začasnoma obstajal z manjšim aparatom, katerega naloga bi bila koordinirati politično in gospodarsko dejavnost vseh štirih komun. Za vključitev v zagorsko komunjo so predvidene občine Glinše, Senožeti, Čemšenik in Trojane. Vse gospodarske in politične življenje teh občin teži k Zagorju ter bi bila taka komunna lepo znakovna gospodarska enota, ki bi omogočala večji razvoj tudi nasivnim kmečkim občinam. Za občino Poljsnik se potegujeta sicer Zagorje in

tudi Litija, vendar naj prebivalstvo te občine samo o tem odloči.

Vrazpravi so predstavniki raznih občin opozorili, da bi bilo res dobro, da se vse okoliške občine vključijo v komunjo, kjer jim sicer ne bo mo-

»Veseli me, da so naše želje tudi vaše«

Zagreb, 24. sept. Predsednik industrijske in trgovske zbornice Grčije g. K. Konstantini, se je sestel s predstavniki trgovske zbornice LR Hrvatske. V Zagrebu je razen tega obiskal tovarno »Rade Končar«; tu se je mudil tri ure. Danes zvečer se bo g. Konstantini vrnil v Beograd, kjer bodo podpisali pogodbo o blagovni izmenjavi med Grčijo in Jugoslavijo. Med svojim obiskom je dal predsednik industrijske in trgovske zbornice Grčije našemu zagrebškemu dopisniku tole izjavo: »Po uspešnih razgovorih ter

goče izhajati z manjšimi dohodki, ki jih imajo v kmečkih občinah. Prebivalstvo teh občin bo s tem gotovo zadovoljno, toda morali bi imeti na sedeh sedanjih občin neke izpostave, svete ali nekaj podobnega, da bi lahko tam reševali razna administrativna vprašanja in da bi ne bilo treba hoditi iz oddaljenih krajev v Zagorje. Na konferenci so sklenili postaviti posebno komisijo, ki bo organizirala sestanke in konference po občinah, na katerih bodo volivcem tolačili prednosti, ki jih bo imel njihov okraj o okviru komunizacije. V prihodnjih dneh je pričakovati v zagorskem sektorju po tem vprašanju veliko politično dejavnost.

Izjava Riste Antunovića pred odhodom v Grčijo

Beograd, 24. sept. (Jugopres). Prva uradna delegacija Glavne zadrudne zveze Jugoslavije je danes odpotovala v Grčijo na prijateljski obisk Zvezi kmetijskih združenj Grčije. Vodja jugoslovanske delegacije Rista Antunović je ob tej priliki izjavil sodelavcu Jugopresa:

»Med grško in jugoslovansko zadrudno organizacijo obstoja že dolgo zelo živo in plodno sodelovanje. Naš obisk bo brez dvoma še pobiljšal naše stike. Jugoslovanski zadrudniki žele spoznati zadrudno gibanje prijateljske Grčije, izmenjava izkušenj pa bo koristila nadaljnemu razvoju in utrjevanju naših odnosov.«

Zaostanek pri odplačevanju potrošniških kreditov

Beograd, 24. sept. Potrošniški krediti, odobreni pri Narodni banki, mestnih hranilnicah in trgovskih podjetjih, ki lahko prodajajo na kredit, so znašali 31. julija skoraj 17 milijard; na kredit pa je kupilo skoraj en milijon prebivalcev. Z odplačevanjem obrokev je v zastanku okoli 46.000 potrošnikov. Vsota njihovih kreditov znaša okoli pol milijarde dinarjev. Zelo verjetno bodo potrebni novi predpisi glede potrošniških kreditov, ki bodo urejali vprašanje odgovornosti v podjetjih, ki prodajajo oziroma vračajo obroke. To je precej važen problem, saj se vsota potrošniških kreditov hitro letja: samo od konca minulega leta pa do konca julija so se ti krediti povečali za dve in pol milijarde, oziroma za 17,4%.

Mestni ljudski odbor glasuje za sklepe o pripravah za ustanovitev komun in okrajne skupnosti komun za ljubljansko področje

Še vedno premalo skrbimo za malo asanacijo

Ljubljana, 24. sept. Svet za zdravstvo LRS je na svoji današnji seji razpravljal med drugim tudi o dveh zelo važnih vprašanjih, o organizaciji zdravstvenih domov in o prečnem stanju črevesnih obolenj v Sloveniji.

Potem, ko je svet pretresel razloge, ki narekujejo čim prejše ukrepe glede organizacije zdravstvenih domov, med katerimi je najvažnejši ta, da bodo imeli ti domovi v bodočih skupnostih komun poseben pomen, je svet obravnaval osnutek uredbe o organizaciji zdravstvenih domov. Po osnutku te uredbe je zdravstveni dom samoupravni zavod, ki ureja, izvaja in nadzira celokupno zdravstveno službo na podlagi zdravstvene politike okrajnega oziroma mestnega ljudskega od-

bora. Ker je bil ta osnutek izredno predno je bilo govora o komunah, je komisija za zdravstvo pri Svetu izdelala še dodatne klavzule, ki govore o pravicah in dolžnostih skupnosti komun na področju zdravstvenega varstva. O tem bo razpravljala tudi kongres preventivne medicine, ki bo zasedal v dneh od 26. do 30. septembra na Bledu. Stališča in principi o organizaciji zdravstvenih domov, ki so bili obravnavani na seji, je svet sprejel in sklenil osnutek uredbe in dodatne klav-

zule poslati vsem okrajem s tem, da jih smatrajo do sprejetja uredbe kot navodila za nadaljnji razvoj zdravstvene službe.

Veliko pozornost je svet na seji posvetil poročilu o črevesnih obolenjih v Sloveniji, ki zajemajo vedno večja področja. Vzroki teh obolenj, ki nastopajo epidemično, so predvsem slabi pitni vodi, nehygienično urejeni vodnjaki, nezavaranost greznih kanalov, slabi kanalizacijski itd. Kljub skrbi, ki jo imata centralni hygienski zavod in Rdeči križ Slovenije za malo asanacijo podeželja, je bilo na tem področju še vse premalo storjenega. Marsikateri ljudski odbor ne skrbi niti za najosnovnejšo preventivo, kot je na primer kloriranje vode. Od 480 vodnjakov jih ima 260 okuženo vodo, od teh klorirajo vodo le v 26 primerih. Mala asanacija pa ni potrebna samo na podeželju, temveč tudi v mestih, saj imamo celo v ljubljanskih predmestjih nešteto primerov, da so greznice kar na dvoriščih.

Komisija za zdravstvo pri svetu je izdelala predloge, kako naj bi se preprečila še večja gospodarska škoda in se ustvarili osnovni pogoji za zatiranje črevesnih nalezljivih bolezni. Po teh predlogih je nujno potrebno omogočiti rekonstrukcijo in novo gradnjo vodovodov ter kanalizacij, za kar je treba zagotoviti dolgoročne kredite oziroma redne dotacije gospodarsko šibkim okrajem. Nadalje je potrebno, da se pri večjih vodovodnih, zlasti onih s kondicioniranjem vode stalno namesti strokovno izolirane osebje. Nadalje je treba v naseljih, oskrbovanih iz vodovodov, zgraditi sistematične kanalizacije in po potrebi čistilne naprave, kar velja tudi za industrijo, ki uporablja večje količine pitne vode. To velja za tista naselja, ki nimajo sistematičnih kanalizacij. Ljudski odbori morajo posvetiti večjo skrb asanaciji malih objektov za preskrbo pitne vode in za odpadne snovi, za katere naj predvidijo potrebna sredstva.

Razen teh je komisija dala še več predlogov, ki jih bo svet za zdravstvo priporočil ljudskim odborom.

Ob zaključku seje je bila na dnevnem redu tudi razprava o poteku investicijskih del pri raznih zdravstvenih ustanovah v letošnjem letu. Iz poročila je razvidno, da ne bo od vsote ene milijarde dinarjev, ki je bila predvidena za investicije, izrabljenih 18 milijonov. Da bi se ta denar izkoristil, je svet sklenil predlagati izvršnemu svetu, da se ga dodeli tistim zdravstvenim ustanovam, ki bi ga lahko še letos uporabile. Prav tako je sklenil predlagati izvršnemu svetu dodatne investicije za nekatere prioritete zdravstvenih ustanov.

Za tem je sledilo poročilo o predloženih vzhodnih zakonskih osnutkih o organizaciji zdravstvenih služb in razširitvi zdravstvenega varstva.

Enako izčrpano je bilo poročilo o tržni inšpekciji, ki je pregledala 326 podjetij od 503 v okraju. Čeprav je poročilo zelo podrobno, pa je pomankljivo v tem, da ne obravnava problema formiranja cen, kar je bilo ugotovljeno tudi na zasedanju.

Razprava ni nič bolj osvetlila problema kot poročilo samo, nekateri odborniki pa so celo kritizirala »prestrogo delo inšpektorjev, ki ne razumejo razvoja in se držijo le suhe zakonitosti«. V odgovor na tako razumevanje dela finančne inšpekcije je bilo pravilno poudarjeno, da se dá pravno preko te krepiti zakonitost.

Material, ki ga je zbrala finančna inšpekcija, bo koristen pripomoček delavskim svetom in upravnim odborom v njihovih razpravah, pri iskanju in odpravljanju napak v lastnem podjetju, kar vse bo le nov pristavek h krepitvi družbenega usoravljanja.

Prišel se je II. kongres slovenskih geologov

Maribor, 24. sept. Danes se je pričel v Mariboru II. kongres slovenskega geološkega društva. Dopoldne je pozdravil prisotne podpredsednik društva prof. dr. Svetozar Ilešič. Kongresu prisostvujejo številni gostje, med drugimi iz Hrvatske dr. Trivanović, iz Bosne in Hercegovine pa prof. Brkić. V imenu MLO Maribor je goste pozdravil predsednik sveta za prosveto in kulturo Tone Ferlin, v imenu sveta za prosveto in kulturo LRS pa prof. Bogomir Stupan.

Uvodoma je dr. Ilešič poročal o izvedbi sklepov I. kongresa, zatem pa so sledili referati. O nekaterih problemih geografskega preučevanja severovzhodne Slovenije je poročal Ivan Gams. Zelo zanimiv je bil referat prof. Zgonik Mavričija »Drava kot hidroenergetski vir«. Referat govori o ugodnostih, ki jih nudi Drava za izkoriščanje v elektroenergetske svrhe, posebno v Dravski dolini severno od Maribora, pa tudi nižje od Maribora, kjer je treba graditi posebne hidroelektrarne. Omenil je tudi problem »horja«, kjer se lahko na potokih zgrade akumulacijske bazeni, ki bi bili posebno važni v zimskem času. Jozek Vojmil je poročal o geografskih svojstvih jugozahodne okolice Maribora, Božidar Kert pa je govoril o izrabi tal v mariborski okolici. Njegov referat je izčrpan obravnaval rodovitnost in nerodovitnost tal. Zadnji današnji referat je imel tov. Klemenčič o vsačodnevem dotoku delavstva v Maribor.

Kongres bo jutri nadaljeval delo. A. B.

PRED TEDNOM NAPREDNEGA TISKA IN 20-LETNICO »LJUDSKE PRAVICE«

Politična razgibanost v Obmurju

Lendava, 24. sept. (po telef.). Po veličastni manifestaciji slovenskega naroda na Ostrožnem, so celotno Prekmurje razgibale proslave naprednega tiska v Polani in Lendavi. Ljudje, ki so večkrat sprasovali, kaj je s proslavo v Lendavi, so po pisanju dnevnega časopisja postali spet veseli in zadovoljni. Vsi občinski dnevi v Prekmurju so bili posvečeni dvajsetletnici »Ljudske pravice«. Velik pomen proslav naprednega tiska pa je tudi v tem, da so se opogumili ljudje, ki so nekdo sodelovali pri naprednem tisku, imeli nekdo naročeno »Ljudsko pravico«, ali bili celo njeni dopisniki. Na Cankovi se spominjajo starega revolucionarja Kovača Antona-Sadla, ki je bil prvi dopisnik »Ljudske pravice« iz Prekmurja in ostal zvest njenim idejam. Ze leta 1941 je sodeloval v narodno-osvobodilnem gibanju, dokler ga niso Madžari likvidirali nekeje v zaporih. Po osvoboditvi so nanj pozabili. Sedaj pa se ga spet spominjajo in so ponosni nanj.

Mnogo razumevanja so pokazali okrajni in mestni odbori v Sloveniji, ki so prispevali denarna sredstva za svečano številko »Obmurskega tednika«. Oba celjska okraja sta dala okoli pol milijona dinarjev. Denarna sredstva so pošiljali tudi drugi sosedni in oddaljeni okraji. So pa seveda tudi taki, kot na primer Slovenj Gradec, ki enostavno odgovarja, da je vprašanje proslave »Ljudske pravice« lokalna zadeva Prekmurja.

Proslava dvajsetletnice Ljudske pravice ni samo v kratkem svečanem dnevu v Lendavi ali Polani, ampak v dolgi vrsti priprav, akcij, prireditev in prekmursko ljudstvo se bo teh proslav dolgo spominjalo.

Pred osiječkim sejmom Osijek, 24. sept. Od 9. do 17. oktobra bo v Osijeku V. sejem. Veliko zanimanje je za razstavo živine in razstavo pridelovalcev žita. »Žitni sklad« Hrvatske bo razdelil najboljšim pridelovalcem semenskega žita denarne nagrade v znesku enega milijona dinarjev (Tanjug).

Prihodek tobaka v Bosni in Hercegovini Mostar, 24. sept. Odkupna podjetja pričakuje, da bodo pridelovalci tobaka ponudili letošnji prihodek 5200 ton tobaka. Letošnji prihodek je nekoliko boljši od lanskega, kakovost pa je celo mnogo boljša. (Tanjug).

Politična razgibanost v vsem Obmurju in drugod po vsej Sloveniji je porok za številne obiske glavne proslave v Lendavi, 3. oktobra.

SEJA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KRANJ

POHVALNO DELO FINANČNE IN TRŽNE INŠPEKCIJE KRANJSKEGA OKRAJA

Na večerajšnji skupni seji okrajnega ljudskega odbora Kranj so odborniki razpravljali lahko rečemo o »senčni strani« svojih gospodarskih podjetij; kot glavna točka je bila namreč na dnevnem redu razprava in sklepanje o poročilu sveta za gospodarstvo o finančni in tržni inšpekciji. Vsi odborniki so dobili že pred sejo obširno poročilo o delu obeh inšpekcij, poleg tega pa je glavne misli iz poročila uvodoma poudaril predsednik okrajnega sveta za gospodarstvo Dušan Horjak.

Lahko rečemo, da je finančna inšpekcija, ki je bila ustanovljena letos konec aprila, storila v tem času veliko delo. Iz poročila je razvidno, da je poleg nadzorstva nad izvajanjem predpisov o finančnem poslovanju gospodarskih organizacij, finančno samostojnih zavodov in drugih posvetila še posebno pozornost izpolnjevanju družbenih obveznosti gospodarskih organizacij socialističnega sektorja, in še posebej prometne mpravku pri kmetijskih združenjih. Poročilo zajema številne ugotovitve finančne inšpekcije pri pregledu osnovnih sredstev, investicij, napake, ki so bile storjene pri ocenitvah osnovnih sredstev itd.

Morda najbolj zanimive ugotov-

virve finančne inšpekcije izhajajo iz bilančnih pregledov pri obračunavanju in delitvi dohodka. Ti pregledi so na splošno pokazali to, da so tista podjetja, ki so ali zaradi svojeja monopolnega položaja, ugodnega trga za svoje izdelke itd., torej dobro dobo podjetja, ki ustvarjajo velik dohodek, posvečala zelo malo pozornosti znižanju režijskih stroškov, racionalnemu izkoriščanju delovne sile, štednji materiala in podobno. Finančno dobro stanje podjetja ne samo, da niso štedila z izdatki, marveč so naspromo — kakor je ugotovila finančna inšpekcija — skušala spraviti v stroške tudi tiste izdatke, ki bi morali iti na breme skladov.

Po drugi strani pa so predvsem manjša podjetja, gostinska podjetja in nekatera obrtna, ki so se morala boriti celo za kritje plačilnega sklada, skušala na najrazličnejše načine zvišati dohodek oziroma znižati izdatke.

Zanimiva je tudi nadaljnja ugotovitev finančne inšpekcije, da so pri obeh omenjenih skupinah podjetij ugotovili med materialnimi stroški vknjižbe tistih izdatkov, ki bremene plačni sklad ali sklad za samostojno razpolaganje. Skrajno nobeno podjetje pa se ni zmo-

gla tudi oba zbora Mestnega ljudskega odbora, in to brez posebnih naporov; treba bi bilo posvetiti kakšno uro skupne seje razgovorom o tej stvari. Kakor smo včasih sliši govorenja do grla in se ta želja sliši prav zaradi tega bolj čudno, se vendar zdi, da molk v tem oddolženem času ni preveč vzpodbuden ter bi bil mnogo bolj na mestu sicer pozni jesenski dež pobud z vseh strani.

Treba je omeniti še preureditev bivšega Baragovega semenišča v hotel. Za arhitekta to ne bo lahko delo. Monotonna zunanja in notranja arhitektura kličeta po krepkih spremembah. Medtem ko biva v tej zgradbi sedaj okoli 500 študentov, naj bi Ljubljana pridobila v tej hiši okoli 400 hoteljskih sob, od tega okoli sto medernejših in udobnejših v novem delu, ki bo sklenil sedanjo zgradbo v krog.

Začetek občasnih gospodarskih razstav v prihodnjem letu, pa ureditev hoteljskih sob predstavlja trenutno eno izmed sto važnih gospodarskih nalog glavnega mesta. Obnovitve trgovskih tradicij mesta ne gre zanemarjati. Tudi nas ni treba biti strah pred tem, da je imel predvojni ljubljanski velesejem 25.000 kvadratnih metrov in ima zagrebški velesejem okoli 30.000 kvadratnih metrov; šest do sedem razstav oziroma sejmov posameznih panog na okoli 10.000 kvadratnih metrih je rezultat tega primerjalnega računa, ki dopušča mnogo optimizma.

J. K.

Razgovor s projektantom ljubljanskega velesejma

Ljubljana, 24. sept. Danes se je znašel v upravi Gospodarskega razstavišča (Ljubljanski velesejem) v križnem ognju novinarskih vprašanj projektant njegovih novih razstavnih prostorov ing. Branko Simčič. V tem jesenskem času,

Podoba tega prvega paviljona, ki bo objavljamo na prvi strani, obeta, da bo Ljubljana dobila impozantno zgradbo. Kakor je znano, naj bi imel ljubljanski velesejem prihodnje leto svoje razstavne prostore v adaptirani zgradbi podjetja »Mineral«, ki se bo preselilo, ter v mali hali. Projektant vseh razstavnih prostorov je ing. Branko Simčič, z vsemi stanišnimi problemi pa se ukvarja eden izmed graditeljev »Litostroja« ing. Daniel Smrekar. Velikost prvega razstavnega paviljona (male hale), kateremu bodo postopoma sledili drugi objekti: še enkrat večji razstavni paviljon, predstaviška palača s stalnimi zastopstvi ter 15-nadstropna upravna zgradba, bo znašala 42 x 42 m; tu ni vstet prizidek. Njena posebnost bo z aluminijskimi ploščami krita streha v obliki 8 cm debele lupine, grajena iz železobetona po sistemu gradnje s prednapetim betonov, ki ga je uvedel francoski inženir Freysinet. Kupola bo dosegla pri vrhu višino 20 m, držali jo bodo le štirje vogalji tako da v notranjosti ne bo nobenih nosilnih oziroma podpornih stebrov. Ureditev teh prvih razstavnih prostorov v Ljubljani bo stala okoli 120 milijonov.

ki bo potreben za prvo fazo gradbenih del. Delavci so začeli s prvimi deli. Celotne stroške za 6—8 let trajajočo ureditve načrta vseh razstavnih prostorov cenijo na okoli 2 milijardi, od te vsote bi bila skoraj četrtina potrebna za gradnjo 15-nadstropne upravne zgradbe — novega ljubljanskega nebotičnika, ki bi se v obliki piramide dvigal kvišku.

Ing. Branko Simčič nam je med svojim pripovedovanjem o problemih projektiranja in gradnje jasno predečil, da ne gre le za gradnjo razstavnih prostorov, marveč za mnogo več, za spreminjanje Ljubljane v pomembno trgovsko me-

Ing. Branko Simčič

ko vsi, ki se zanimamo za razvoj glavnega mesta Slovenije v pomembno trgovsko središče, naravnost hlaskamo za novicami o gradnji razstavnih prostorov in smo takorekoč v večnem strahu, ali bodo spričo muhastega vremena je možne prve razstave maja oziroma junija prihodnje leto, je bila ta razgovor vsekakor zanimiv dogodek; to tembolj, ker nam je uprava gospodarskega razstavišča postregla s fotografijo makete prvega razstavnega paviljona, tako imenovane male hale s prizidkom.

Gradbena dela je prevzelo podjetje »Gradisec«. Mestni geometri so že zaključili prostor,

Ing. Daniel Smrekar

OB ROBU dogodkov

PRVI DAN SPLOSNE DEBATE NA ZASEDANJU GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Mali narodi so javno mnenje sveta

Kanadski in čilski delegat za sodelovanje vseh držav ne glede na njihov notranji režim — Dulles predlaga razpravo o mirojljubni uporabi atomske energije

New York, 24. sept. (Tanjug). Prvi dan splošne debate na 9. zasedanju Generalne skupščine OZN so med delegati ocenili kot precej umeren in vzdržan. Trije govorniki — Pearson v imenu Kanade, Maza v imenu Čila in Dulles v imenu ZDA — so izrazili stališče svojih držav do mednarodnega položaja, v katerem se je začelo to zasedanje.

Kanadski zunanji minister Pearson je opozoril na izredno nevarnost, da bi se svet razdelil na bloke, ki imajo orožje za popolno uničenje, in pozval

sveta,« je rekel in pripomnil, da je treba tudi njihovo mnenje poslušati, ne pa samo mnenje velikih sil. Ameriški minister za zunanje zadeve Dulles je v glavnem ponovil stališče ZDA do problemov, ki jih je izbral, ter predlagal, da bi na dnevnih red tega zasedanja vpisali točko »mednarodno sodelovanje in razvoj mirne uporabe atomske energije.«

Kot je naravno, so pričakovali, da bo vodja ameriške delegacije v svojem govoru navedel poglede ZDA do novo nastalega položaja v svetu. Vendar pa se ni niti v besedi dotaknil zmanjšanja napetosti, čeprav je govoril o želji ZDA, da bi delali za zboljšanje mednarodnega ozračja. Dulles tudi ni govoril o gospodarskih vprašanjih. Svet je vztrajal na stališču, da je organizacija ameriških držav nad Združenimi narodi v primerih, kot je bila Guatemala. Ponovno je razvil tezo, da je mir v Indokini dober zato, ker so ustavljene nadaljnje žrtve in uničevanje, vztrajal pa je pri tem, da »v Indokini milijoni ostali pod jarmom.«

Ameriški državni sekretar je navedel nato nekaj svojih prejšnjih stališč o tem, da bi morali revidirati Ustanovno listino Združenih narodov, zlasti glede pravice veta v primerih, kot je na primer sprejem

Ameriški odgovor Ču En Laju

Washington, 24. sept. (AFP). Zastopnik ameriškega ministrstva za zunanje zadeve sinoči ni hotel dati nikakega komentarja na izjavo predsednika kitajske vlade in ministra za

zunanje zadeve Ču En Laja glede Formoze. Glede Ču En Lajevih predlogov za sklicanje konferencie, ki bi rešila vprašanje Koreje, in bi bila podobna konferenci v Ženevi, je zastopnik opozoril na pogoje za nadaljevanje razgovorov o Koreji, ki so jih bili postavili zastopniki 16 držav, katerih čete so se borile na strani Združenih narodov.

Na letališču je kanadski minister za zunanje zadeve izjavil: »V Kanadi imamo mnogo upanja, da bo londonska konferenca kaj ukrenila. Dvomim, da bi bil zadnja leta v Londonu kak pomembnejši sestanek, kot je bližnja londonska konferenca.«

Po londonski konferenci se bo minister Pearson vrnil v Ottavo, kjer bo sodeloval na konferenci Colombo držav.

Podpis sporazuma o Suezu odložen

Kairo, 24. sept. (Reuter). Po vestih je podpis anglo-egiptovskega sporazuma o evakuaciji Sueskega prekopu odložen zaradi »nekaterih razlik v pojmovanju fraze v natrnu pogodbe o poselitvi tujih državljanov na ni nesoglasja med britanskim in egiptovskim stališčem. Zastopnik britanskega veleposlanstva v Kairu je izjavil, da so bile pripombe egiptovske vlade že prej poslale britanski vladi, ki je se odgovorila nanje. Ta odgovor sedaj proučujeta egiptovski minister za zunanje zadeve dr. Mahmud Fawzi in predsednik egiptovske vlade Naser.

Pripravljanje afriško-azijske konference

New Delhi, 24. sept. (Tanjug). V razgovorih, ki sta jih imela danes predsednika indonezijske in indijske vlade, je bilo omenjeno doslej 18 držav, ki naj bi se udeležile afriško-azijske konference v Džakarti. To bi bilo 14 držav arabsko-azijske skupine v Združenih narodih in Liban, Etiopija, Jordan in Ceylon. Indonezija predlaga, da bi konferenca proučila vsa vprašanja, ki zanimajo te države. Med temi omenjajo kolonializem, razisem, gospodarsko in kulturno sodelovanje ter ohranitev miru v Aziji.

Ker bo končni sklep o dnevnem redu sprejet šele ob privolitvi ostalih držav, ki so sodeloval

DUNAJ, 24. sept. (AFP) Na železniški postaji v Linzu se je lokomotiva zaletela v potniški vlak. Ranjenih je bilo 30 ljudi, več vagonov pa je poškodovanih.

DUNAJ, 24. sept. (AFP) Radijska postaja Praga je sporočila davil, da bodo splošne volitve na Češkoslovaškem 28. novembra letos.

TOKIO, 24. sept. (AP) Poveljnik ameriških sil na Daljnem vzhodu general John Hull je izjavil, da bodo ZDA še naprej utrjevale vojaška oporišča na vsem Tihem oceanu.

Ameriški admiral na Formozi

Tajpeh, 24. sept. (AFP). Poveljnik 7. ameriškega brodovja viceadmiral Pride je danes pregledal pomorska oporišča na Južni Formozi. Čeprav kuomin-tantske oblasti nečajo dati nikake izjave o namenu potovanja admiralta Prida, menijo v urdnih krogih, da hoče spoznati obrambno zmogljivost kuomin-tantske mornarice.

Tajpeh, 24. sept. (AFP). Kuomin-tantsko težko topništvo z otoka Kvernog je danes zmetalo več tisoč granat na kitajske položaje pri Amouju ter področja na kitajski celini. Ker se je približeval močan tajfun, so se kuomin-tantska letala danes umaknila.

novih članov v OZN. Glede razorožitve je Dulles dejal, da se Zahod ne bo odrekel svoji glavni zaščiti, kot je imenoval atomsko orožje, dokler se ne bo prepričal, da Sovjetska zveza zares hoče razorožitev. Nekoliko zmede in graje so vzbudili v krogih francoske delegacije Dullesove pripombe o tem, da je bila evropska obrambna skupnost poražena v francoskem parlamentu zaradi »glasov komunističnih poslancev«. V krogih indijske delegacije sodijo, da je Dulles užalil Indijo, ko je imenoval vse, ki grajajo konferenco v Manili, napadalce. Glavni predmet razgovorov o Dullesovem govoru pa ostane njegov predlog, naj bi vstavili novo točko v dnevni red letošnjega zasedanja: razprava o atomski energiji.

Nekateri delegati menijo, da pomeni ta Dullesov predlog do neke mere odstopanje od lanskega predloga predsednika ZDA Eisenhowerja o tem problemu. Isti opazovalci izražajo mnenje, da je bil Eisenhower mnogo bolj odločen glede povezave predlagane mednarodne agencije za izkoriščanje atomske energije z Združenimi narodi. Dullesov predlog namenoma pušča nejasnosti glede zveze, ki naj bi jo imela ta mednarodna agencija s svetovno organizacijo. Sodijo, da je to posledica dejstva, da ameriški kongres od vsega začetka ni bil posebno navdušen za Eisenhowerjev predlog. Verjetno je notranje politično ozračje pred novembrskimi volitvami v ZDA vplivalo na prikritje njegovega govora.

V zvezi z zahtevo ameriške delegacije, naj bi na dnevnih red zasedanja Generalne skupščine vpisali točko »mednarodno sodelovanje in mirojljubna uporaba atomske energije«, je ameriški minister za zunanje zadeve Dulles poslal generalnem sekretarju OZN Hammarjskojedu posebno spomenico, v kateri pravi, da je predsed. ZDA Eisenhower v svojem govoru na 8. zasedanju Generalne skupščine 8. decembra 1953 predlagal ustanovitev mednarodne agencije za izkoriščanje atomske energije v mirojljubne namene, ki bi bila pod pokroviteljstvom OZN. Po mnenju, ki ga je bil tedaj izrazil Eisenhower, bi bile ZDA pripravljene s ostalimi državami, ki so predvsem zavzete za vprašanje, izdelati načrt za ustanovitev take agencije. Dulles sporoča v svojem pismu, da so se ZDA glede tega letos posvetovale z državami, ki se zanimajo za vprašanje atomske energije, posebno z ZSSR, in pripominja, da se tudi sedaj nameravajo skupno s ostalimi prizadetimi državami takoj lotiti ustanovitve mednarodne ustanove, katere namen naj bi bil razvijati pridobivanje atomske energije v mirojljubne smotere.

KAIRO, 24. sept. (AFP) Egiptovska vlada je odvzela egiptovsko državljanstvo Mahmudu Abul Fatu, bivšemu senatorju in solastniku časopisa »Al Misria«. Državljanstvo so odvzeli tudi Abdel Hakimu al Dinu, podpredsedniku organizacije »Muslimanski bratje« ter 3 članom te organizacije. Vse obtožujejo, da so delali proti enotnosti med Egiptom in drugimi arabskimi državami.

Ugibanje o vsebini bonnske spomenice

Stališče in zahteve zahodnonemških socialnih demokratov

Bonn, 24. sept. (Tanjug) — Danes so v Bonnu uradno potrdili, da je zahodnonemška vlada izročila sinoči vladam držav udeleženk londonske konference spomenico, v kateri je razložila svoje stališče. Vsebinsko spomenice drže tajno, zvedelo pa se je, da zahteva nemška vlada v spomenici odpravo okupacijskega statuta in suverenost ter odločitev o nemškem obrambnem prispevku. Kazno je, da bi nemška vlada želela, da bi se tri zahtevne velesile sporazumele glede odprave okupacijskega statuta še pred začetkom ali pa takoj v začetku londonske konference, konferenca pa naj bi pozneje reševala ostale probleme. Vladna spomenica poudarja, da bi mogel biti na londonski konferenci podlaga za razgovore tudi britanski predlog, ki določa vključitev Zahodne Nemčije v bruseljski pakt, pa tudi francoski predlog o ustanovitvi zahodnoev-

ropskega varnostnega sistema. Vlada se izjavlja v spomenici za sodelovanje med Nemčijo in Francijo in ostaja pri svojih izraženih zahtevi, naj bi bil Zahodni Nemčiji omogočen pristop v Atlantski pakt.

Bonn, 24. sept. — (Tanjug) Ker je vlada zavrnila zahtevo opozicije, da bi pred londonsko konferenco v parlamentu razpravljali o vladni zunanji politiki, je vodja opozicije Erich Ollenhauer na današnji tiskovni konferenci obtožil zahodnonemško vlado, da se je s takim stališčem pregrešila proti načetu parlamentarne demokracije in pokazala namen, da bi svojevoljno reševala nemško vprašanje. Ollenhauerjev napad je oster in vsebuje hkrati poziv na nemško javnost, naj se upre samovoljnemu ravnanju Adenauerjeve vlade.

Socialni demokrati zahtevajo, da bi s skupnimi naporimi dosegli pogajanja s Sovjetsko zvezo o evropskem varnostnem sistemu, ki bi bil sprejemljiv za vse države udeležence, ter glede rešitve nemškega vprašanja na podlagi svobodnih volitev.

Po mnenju Ollenhauerja bi mogla Zahodna Nemčija govoriti o udeležbi pri obrambi Zahoda šele, kadar bi se nedvomno pokazalo, da so propadli vsi napor, da bi v pogajanjih s Sovjetsko zvezo odstranili napetost v Evropi in da na teh pogajanjih ni mogoče doseči združenje Nemčije, vključene v sistem kolektivne varnosti. Pri takšnem položaju bi Zahodna Nemčija mogla vojaško sodelovati pri splošnih naporih za zagotovitev miru in obrambo svobode ob naslednjih pogojih:

Da se napor za združenje Nemčije nadaljuje; da bi bil sistem evropske varnosti v okviru Združenih narodov; da se pogodbe, s katerimi bi Za-

V Jeruzalemu je meja med Izraelom in Jordanijo v opozorilni napisi v petih jezikih — v hebrejščini, arabski, angleščini, francoski in židovščini. Stari del Jeruzalema je na jordanški, novi del pa na izraelski strani in se tam tudi dogaja, da mnoge izraelske družine obesa svoje perle na dragovorne vrednostnih predpisov. Pač, ki je širok od 20 do 100 metrov, loči tako prebivalce dveh držav, med katerima ne more priti do pomiritve. — Poveljnik izraelske vojske general Davan je poslal šefu komisije Združenih narodov za premirje generalu Bernsu pismo, v katerem zahteva, da morajo opazovalci ob demarkacijski črti hoditi vedno v spremstvu izraelskih oficirjev za zvezo, kajti hoja ob demarkacijski meji brez takega spremstva pomeni kršitev izraelske suverenosti.

Dulles je govoril predvsem za ameriško javnost

Odmev na Dullesov govor v krogih OZN

New York, 24. sept. (AFP). Po sinočnjem govoru ameriškega ministra za zunanje zadeve so opazili v krogih Združenih narodov, da je ameriški minister pustil Rusom odprta vrata za primer, da bi spreminili svoje mnenje in privolili na udeležbo pri izvedbi

Predvolilni govor predsednika ZDA

Los Angeles, 24. sept. (r) Predsednik Eisenhower je imel sinoči predvolilni govor v Hollywoodu, v katerem je dejal, da je republikanska vlada prinesla realizem v zunanjo politiko ZDA. »V zunanji politiki smo pokazali odkritost in moč in vztrajamo pri tem, da se v mednarodni politiki besede ne smejo razlikovati od dejanj,« je dejal.

Ko je pozval volivce, naj v novembrskih volitvah glasujejo za kandidate republikanske stranke, je dejal, da bi se politika vlade, če bi ena stranka imela večino v kongresu, druga pa bi imela v rokah izvršno oblast, omejila na številne politične manevre.

Nasprotnik avtonomije Trsta

»Messaggero Veneto« napada tržaške gospodarstvenike, ki zahtevajo avtonomijo Trsta

Trst, 24. sept. (Tanjug). Vi-denski »Messaggero Veneto« napada danes ostro nekatere tržaške gospodarstvenike, ki zagovarjajo zamisel, da bi mo-

ral Trst pod morebitno italijansko upravo dobiti avtonomijo. Upirajoč se istočasno tudi predlogu, da bi spreminili Trst v svobodno cono, pa trdi ta časopis, ki poleg koristi rimske vlade zastopa tudi koristi velikega italijanskega kapitala, zastopane-ga v Trstu, da »bi bila svobodna cona želite za naše gospodarstvo in naše življenje, ker bi povzročila avtonomno tržaškega prometa ter sleherne njegove gospodarske dejavnosti.«

Casopis jasno izraža bojazen, da bi uvedba svobodne cone dala tržaškemu gospodarstvu možnost, da bi se vsaj kolikor toliko rešilo pritiska italijanskega kapitala in v skladu s tem navezalo gospodarske zveze z drugimi državami. Zlasti z državami v neposredni bližini.

Ameriška federacija dela graja Eisenhowerjevo upravo

Los Angeles, 24. sept. (AFP). Delegati ameriške federacije dela (AFL), zbrani na letni skupščini te organizacije, so soglasno sprejeli resolucijo, s katero obsojajo Eisenhowerjevo upravo in pozivajo člane sindikatov, naj se množično udeležijo prihodnjih volitev. »Eisenhowerjeva vlada«, pravi sprejeta resolucija, je osvojila načela reakcionarnih sil, ki so po »New Dealu« privedle našo državo na rob gospodarskega propada. — Ameriška federacija dela je v isto resolucijo obsodila predsednika Eisenhowerja, da ni izpolnil predvolilnih obljub, da bo dosegel revizijo protidelaškega Taft-Hartleyevega zakona.

Zahodnonemški memorandum

Bonn, 24. sept. (R). V Bonnu so danes popoldne objavili, da je zahodnonemška vlada poslala memorandum vladam ostalih osmih držav, ki se bodo prihodnji teden udeležile londonske konference o obrambi Evrope. Besedila memorandum, ki vsebuje nemško stališče, niso objavili, vendar se je izvedelo, da se nanaša na vzpostavitev suverenosti Nemčije in na nemški prispevek evropski obrambi.

Nova vlada v Južnem Vietnamu

Sajgon, 24. sept. (AFP). Predsednik južnovietnamske vlade Ngo Din Diem je sestavljal novo vlado. V vladi so 4 zastopniki kaodari- stičnih sekt, 4 zastopniki ločine Hoa Hao, 10 neodvisnih in več predstavnikov drugih političnih strank. Din Diem je predsednik vlade, minister za notranje zadeve in minister za obrambo.

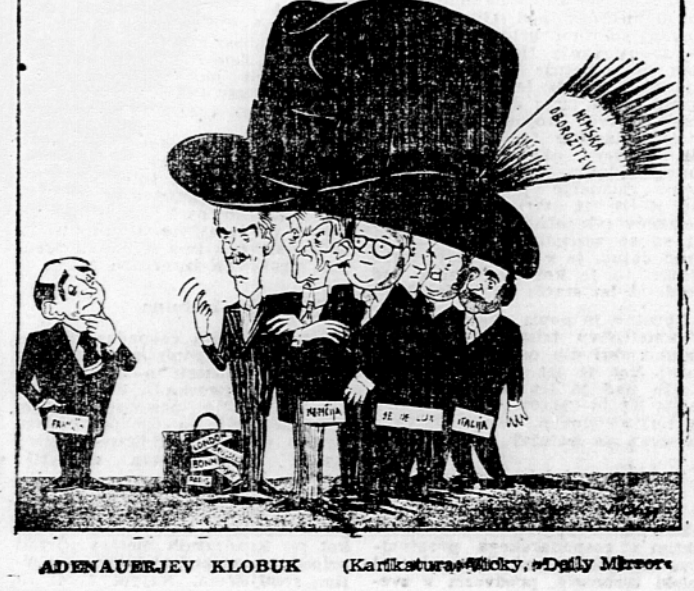
Podpredsednik vlade in minister za obrambo Ngujen Van Ksuan, ki je davi odstopil, je izjavil na tiskovni konferenci, da bi moral Bao Daj odstaviti dosedanjega predsednika vlade Din Diema in imenovati koga drugega za predsednika vlade. Politični krogi v Sajgonu sodijo, da je ta izjava generala Ksuana zelo značilna, ker so še pred kratkim mislili, da general ni naklonjen cesarju Bao Daju.

Cu En Laj

Zastopnik ameriškega ministrstva poudarja, da je pogoj za nadaljevanje razgovorov »priznanje vloge Združenih narodov na Koreji in priznanje pristojnosti nevtralne komisije Združenih narodov glede nadzorstva nad svobodnimi volitvami na Koreji.«

vale na konferenci v Colombo, pričakujejo, da glede prvih treh točk ne bo nesoglasja, glede četrte pa imajo te države nasprotujoča si stališča. — Po sodenjih napovedih utegne biti afriško-azijska konferenca februarja prihodnje leto.

ADENAUERJEV KLOBUK (Karikatura »Daily Mirror«)

Selekcija žit v borbi za večje hektarske pridelke

Letošnje mokrotno vreme je na splošno škodovalo žitna polja in je pridelke podpovprečen. Vendar ni povsod tako. Na poskusnih poljih Seleksijske postaje v Česeniku pri Domzalah imajo rekordne pridelke ozimnega ječmena in prav dobre tudi pri pšenici in ovsu.

Tu je največja seleksijska postaja v Sloveniji. Selekcija žit stremi za tem da vzgoji nove sorte raznih žit, ki bi bile odpornejše proti boleznim, odlikovale bi se s kratko rastno dobo ter dale višje pridelke kot dosedanje sorte.

Za vzgojo in preizkušnjo nove sorte kake žitarice pa je

Poskusna polja na Česeniku

potrebno 8-10 let vztrajnega dela. Postopek je takle: Semena v Ljubljani zbira in nakupuje vsako leto semensko blago, ki ga posebne komisije širom po Sloveniji priznajo za seme. Iz tega semenskega blaga pa tudi od žit iz drugih republik in iz inozemstva zbrane vzorce poseje selekcionar na Česeniku na svoje gredice. Naslednje leto na teh gredicah izberejo matične rastline, ki po svojem izgledu obetajo zdravo in obilno potomstvo. Poleg tega pa posamezne izbrane rastline križajo med seboj in iz potomstva križancev izbirajo matične rastline, ki so osnova bodoče nove sorte. Potomstvo ene matične rastline skozi vsa leta selekcije se imenjuje lini-

ja in dobi svojo rodovno številko.

Seme matičnih rastlin posejejo na majhne gredice in to potomstvo imenujejo subelite. Iz subelit naslednje leto oberejo elite. Gredice elit imajo po 5 m² površine. Vse gredice so od dneva setve do dneva žetve opazovane in registrirane glede kalitve, prezimljenja, boleznih, časa cvetenja, zorenja itd. Vsaka gredica je posebej poželja pridelke zase omlačen in stehtan.

Pridelke ustreznih elit je že toliko, da zadostuje za prvo razmnožitev semena na 25 do 30 m² površine. Razmnoževa-

vsakom vzorec ozimnih žit 1. 1946 v skromnem obsegu. Letos zavzemajo poskusna žitna polja več hektarjev s skoro 5000 gredicami in več hektarjev večjih parcel za razmnoževanje semen.

Najstarejše linije ozimnega ječmena so letos v 3. razmnožitvi, njihovo število pa se je v teku let skrčilo od cca 1000 subelit v l. 1947 na 51 linij v letosnjem letu.

Najboljše od teh so letos linija štev. 1480 s 33 q na ha, štev. 457 s 35 q na ha in štev. 1267 s 39 q na ha.

Mnogo obetajo tudi linije ozimnega ječmena v 2. razmnožitvi, ki imajo svoj začetek v letu 1948. Takih linij je 12. Najboljša v letošnjem letu je linija štev. 132 s 33 q na ha. (To so pridelki s poskusnih gredic po 5 m² v 5 ponavljanjih.)

Tudi pri pšenici se kažejo lepi pridelki, čeravno je le-

tošnje vreme pšenico bolj škodovalo kot ječmen. Pšenica je na Česeniku napredovala že do 4. razmnožitve in obsega v tem letniku 18 linij. Linija štev. 375 je dala na 6250 m² 1540 kg pridelka, torej 24,6q na ha, linija štev. 378 je rodila na 6600 m² 1800 kg t. j. 27 q na ha. — Vsi podatki še niso znani ker ni vsa pšenica omlačena.

Letos je 17 linij ovsa v 4. razmnožitvi. Linija štev. 739 je rodila na 4790 m² 870 kg semena, t. j. 18 q na ha.

Za razmnoževanje vseh teh linij postajajo česenikarska polja prenamajna, zato k temu priganjajo okoljske kmete, zlasti pa državna posestva v Sloveniji. Tiste linije, ki bodo obdržale v izpremenjenih življenjskih pogojih vse dobre lastnosti, bodo pa 6. razmnožitvi, torej v najugodnejšem primeru l. 1956. predložene zvezni komisiji in priznane kot nova sorta, njih seme pa bo po dovoljenju te komisije preko Semenarne v Ljubljani dostopno kmetovalcem.

ing. K.

Pred sezono zimskega kmečkega izobraževanja

Širok razmah v novomeškem okraju

Na pobudo ženskih društev je okrajna ljudska skupščina sklenila ustanoviti v Novem mestu okrajni gospodinjstvi center. Naloga centra je, organizacijsko in strokovno pomagati podeželskim gospodinjstvom tečajem. Vse leto pa bo center prirejal gospodinjstve tečaje za delavsko in nameštensko žensko mladino. V septembru so se prvega tečaja udeležile delavke iz tovarne lesnih izdelkov Novo mesto. Sedaj v jesenskem času je poleg drugih gospodinjstvih predmetov več delovnega časa porabljenega za vkuhanje sadja, zelenjave itd.

Center ima v Novem mestu tudi posvetovalnico za gospodinjstvo, ki se lahko vsak teden dvakrat udeležijo praktičnih in teoretičnih pomenkov iz gospodinjstva.

Za vzgojo dobre praktične gospodinjstve obstoja v okraju potovalni gospodinjstvi tečaj, ki traja 3 mesece. Prvi tečaj bodo pričeli letos 1. oktobra

v Ambrusu v Suhi krajini. Najprej bodo zajeli bolj oddaljene hribovite kraje, nato pa bo tečaj prišel v vsako dolensko vas. Tečaj ima zaposleni dve strokovni moči. V glavnem bodo predavali snov iz gospodinjstva in splošnega kmetijstva. Tečaj bo delal vse leto, v zimskem kakor poletnem času.

Okrajni ljudski odbor oz. tajništvo za prosveto in kulturo je pokazalo mnogo razumevanja za to vrsto ljudskega izobraževanja in je gospodinjstvi center, kakor tudi potovalni gospodinjstvi tečaj, v proračunu okrajnega ljudskega odbora.

V okraju Novo mesto deluje odbor za pošolsko izobraževanje, ki ga sestavljajo zastopniki društev, zadrudne zveze ter ostalih organizacij. Na svojih sestankih v avgustu so člani odbora ter kmetijski strokovnjaki razpravljali, da je potrebno z zimskim izobraževanjem pričeti že v jesenskih mesecih. Izkušnje ljudskega izobraževanja iz prejšnjih let so pokazale, da je to izobraževanje le preveč zimsko in zanj v glavnem le teoretično. Nujno bi bilo tudi med letom, praktično pokazati razne poizkuse itd.

V okraju imamo te vrste izobraževanja: kmetijsko gospodinjstve šole, ki se tudi nadaljujejo, splošno kmetijsko gospodinjstve tečaje v katerih pridobivajo tečajniki znanje iz osnovnih šolskih predmetov

kmetijstva-gospodinjstva, ter tečaje za prosvetljevanje ženske mladine. Ponekod so ti tečaji slabo uspevali, zato so se dekleta priključila gospodinjstvenemu kmetijskemu tečaju. Ponekod so že lani, kot na pr. v Suhi krajini, dobro uspevala predavanja ljudske univerze. Večja središča v okraju so imela svoje samostojne oddelke in svoje krajevne strokovnjake. V manjše kraje pa so prihajali okrajni strokovnjaki. Oblika ljudske univerze zamaša še ostala kulturna, vzgojna in zdravstvena predavanja. Letos bodo predavanja bolj različna in organizacijsko bolj pripravljena.

Sveti za prosveto in kulturo pri občinskih ljudskih odborih bodo skupno s kulturnimi društvi ter ostalimi političnimi in gospodarskimi političnimi na vasi sesavili program zimskega izobraževanja v okraju. Okrajni odbor ljudske prosvete pa bo organizacijsko pomagala podeljeval pri organizaciji tečajev, ljudskih univerz itd. A. Z.

Nov vodovod na Rudnem v Selški dolini

Prejšnjo nedeljo so v vasi Rudno v Selški dolini slovesno otvorili vodovod. Prebivalci te vasi s v Goriških starih mesecih opravili vse delo. V to gradnjo vodovoda so sami vsačani vložili okoli 2.000 ur. Pomoč je nudil Higijenski zavod v Ljubljani in kmetijska zadruga Česenica, ki je sama prispevala 200.000 dinarjev.

»Miklova Zalca« v Slatini Radencih

Delo IZUD Vitorac (prej Sv. Tomaž v Sl. Gorici) sega prav tja do osvoboditve. Onomumljeni z uspešni prizoritvami: »Kovarsko in ljubeno«, »Bevek Andrejček«, »Ugasle luče«, »Rok do zlečina« i dr., so se lotili nekakih težjih komada: Zilzike »Miklova Zalca« na prostem, ki smo jo gledali prejšnje nedelje tudi pri nas. Za to uprizoritev je kazalo ljudstvo iz bližine in daleč okolice neverjetno zanimanje; vsak si jo je želel ogledati. Ob določenem času se jih je zbralo okrog štiri tisoč. Toľko ljudstva se ni bilo na kulturni prireditvi v Radencih.

Ko so ljudje zadovoljni odhajali, se je redko kateri spomnil na trud, ki je bil vložen v to dogajanje na odru; koliko požrtvovalnosti igralcev, ki so prihajali po več kilometrov daleč na skušnje in v pogosto ostajali čez noč. Malokdo spomni, da sta neka uprizoritve mnogo denarja. Samo sceno cenijo na okrog 200.000 din., kar društvo gotovo ne bi zmoglo, saj je denar ravno to tisti faktor, ki v veliki meri zavira njihovo delo, če ne bi levi delež tega opravil domači mojstri. Za skušnje nimajo primernih prostorov, ne razsvetljave, niti pravilnega razumevanja s strani občila, pa vendar vse te ovire ne zavirajo zlozmid njihove volje in ob vsem tem redko kdo pravično presodi, koliko filizične in duševnega dela zahteva dramatično delo režiserjev ljudskih odrov, preden je zrelo za oder, poleg tega igra režiser pogosto še glavno vlogo, kakor je bilo tudi pri »Miklovi Zalci«. Režiser izgubi s tem pregled nad celoto, kar se

M. B.

Industrija in vas z roko v roki

Kako lahko tovarna spremeni svojo okolico

Vas je neizčrpen vir surovin za številna industrijska podjetja, še posebej pa za živilsko industrijo. Sodelovanje mesta in vasi, ali boljše rečeno tovarne in kmete, je bilo še pred kratkim dokaj majhno. V zadnjem času pa se je v tem pogledu marsikaj spremenilo, posebno na Hrvaškem imamo več lepih primerov. V bodočih komunah bo ta povezava seveda še mnogo bolj izrazita.

Lep primer na Hrvaškem so dale tovarne »Sljeme« v Zagrebu, »Lanara«, in »Gavrilović« v Petrinji in »Kalmik« v Varaždinu.

Tovarna Sljeme je določila 10 milijonov din za nakup prašičev tistih pasem, ki ustrezajo njeni proizvodnji ter razdelila prašiče kmetom v okolici Zagreba, ki so se obvezali, da bodo spitate prašiče dobavljali tovarni.

»Lanara« v Petrinji je elektrificirala vasi v svoji okolici, kmetje pa sedaj odplačujejo dolg z lanom.

Po tej poti je šla tudi tovarna »Kalmik« v Varaždinu, ki je namestila agronoma ter ga poslala skupaj s pomočnikom v Hrvaško Zagorje in Medjimurje, da bi poučevala kmete o proizvodnji dobrih vrst sad-

ja za potrebe tovarne. Tudi sama tovarna ima velik sadovnjak, v njem pa je vzela več drugih sadovnjakov, spomladi pa je razdelila kmetom na svojem področju okoli 2 milijona sadik po najnižjih režijskih cenah. Omenjena tovarna sledila je spomladi pogodba za odkup sadja po določenih in zajamčenih cenah, če pa so cene večje na trgu, zviša tovarna dogovorjene cene. Tudi za povrnitvo je tovarna poskrbela. Uredili so obširne vrtove, s katerih odhajajo na pomlad sadike in hkrati sledajo pogodbe za odkup paradiznika, graha, fižola in druge zelenjave, ki jo nato konzervirajo v tovarni. Na ta način se je tovarna povezala že z več kot 60 kmetijskimi zadrugami po va-

seh in z velikim številom sadjarjev in vrtničarjev. V številnih vaseh, kjer prej niso imeli vrtov, se le-ti sedaj množijo, po njih pa gojijo paradiznike, fižol, kumare, gran, spargije in drugo zelenjavo. Že letos se je odkup zelenjave močno povečal, s tem se je tudi odprla velika možnost zaslužka proizvajalcev tovarna pa je prinesla velike vsote pri prevozu, kajti še pred dvema letoma je okoli 95 odstotkov surovin dovažala iz oddaljenih krajev, da, celo iz Makedonije.

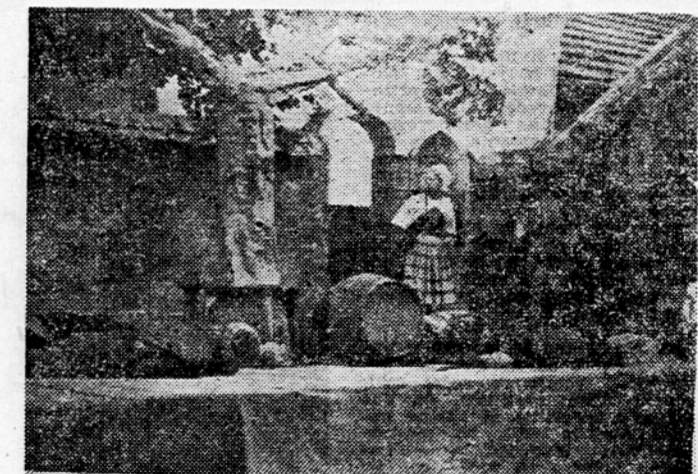
Ta primer sodelovanja industrije in vasi si lahko vzamemo za zgled tiste tovarne, ki si lahko zagotovijo surovine v svoji najbližji okolici.

Veliko povpraševanje po umetnih gnojilih in pomanjkanje vagonov

Po povišanju regresa na umetna gnojila letos poleti, je poskočilo tudi povpraševanje, ki je sedaj tolikšno, kakor lani pred jesenskim zmanjšanjem regresa, ko smo v Sloveniji porabili rekordne količine umetnih gnojil. Vsega povpraševanja sedaj niti ni mogoče kriti. Posebno manjka gnojil domače proizvodnje, kar je razumljivo, ker zmogljivost obstoječih domačih tovarn ni dovolj velika, da bi lahko krile vse potrebe. Imamo pa v domači proizvodnji oviro, ki bi jo na nek način morali odpraviti: pomanjkanje vagonov. Celjska cinkarna proizvaja n. pr. 4 vagona fosfata dnevno in če nima dnevnih na razpolago štirih vagonov za prevoz, se ji proizvodnja zavre, ker blaga nima kam spraviti. Znano so nam sicer velike težave naših železnic zaradi pomanjkanja vagonov. Z dobro voljo pa bo morda le mogoče najti rešitev, da proizvodnja umetnih gnojil, za katere je sedaj sezona, ne bo zaostajala.

Narodna banka ni priznala regresa. Tudi to vprašanje bo treba rešiti.

Povpraševanje po umetnih gnojilih je največje v Savinjski dolini in na Gorenjskem, nato pa sledi Primorska, ostala Stajerska in Dolenska. Upajamo, da bomo ob letu lahko v naše kmetijstvu zabeležili tudi ugodne posledice večje porabe umetnih gnojil.

Zalca skuša rešiti jetnika

Kmetijskim zadrugam delajo preglednice precejšnje stare zaloge kalijeve soli, za katere

Polletni občni zbori na Goriškem

Novih zadrudnih pravil še niso sprejeli v nobeni zadrugi

Medtem ko so lani kmetijske zadruge v tem času v glavnem že končale polletne zbornice, so jih letos opravili komaj v dobri polovici. Od 52 zadrug na Goriškem so jih namreč uspešno zaključili le v 28. Vzrok zakasnitve pripisujejo bolj temeljitim pripravam v zvezi z novimi zakonskimi predpisi o zadrudništvu. Na-

čelno so na teh zborih razpravljali tudi o novih družbenih pravilih, le teh pa še niso izdelali in sprejeli v nobeni zadrugi. Še vedno namreč čakajo, da dobijo v roke nekaj splošen osnutek pravil, ki bi bil v skladu z novimi zakonskimi predpisi o zadrudništvu. Sele na podlagi tega so pripravljani, v bojazni, da ne bi prišli navskriž z zakoni, izdelati in sprejeti nova zadrudna pravila, prilagojena potrebam in značilnostim na svojem področju.

V primeri s prejšnjimi leti pa se na zborih opaža viden napredek v tem, da vse bolj razpravljajo o razvoju kmetijstva. Manj obravnavajo trgovinsko poslovanje, ki je bil običajni in glavni predmet obravnave v preteklosti. Slabost, ki jo niso uspeli še nikjer odpraviti pa je ta, da se teh zborov udeležujejo zvečina le gospodarji, ki na zboru zastopajo kar celo družino, to je tudi družinske člane, ki bi morali imeti svojo lastno besedo na

Pred žetvijo riža v Slaveniji

Osišek, 24. sept. (Tanjug). Z gojenjem riža se doslej ukvarja edino kmetijsko posestvo na Jelas polju. Pričakujejo, da bo letošnja žetev, ki se bo pričela že sredi tega tedna, ena najbogatejših doslej. Računajo, da donos ne bo manjši od 4.500 kg na hektar. To je za četrtino večji donos od lanskega. Kmetijsko posestvo na Jelas polju pripravlja za prihodnje leto novo površino, tako da bo imelo v kratkem okoli 900 ha riziševih polj.

Jesen ob našem morju

Začeli so z mladino

Šentrupečani se pripravljajo na kmečki praznik

Kmetovalcev, ki si žele naprednega kmetijstva, je v šentrupečki občini pri Mokronogu vedno več. Dolgoletni šolski upravitelj v Šentrupertu Aleksander Lunacek in domačin Franc Župančič, nekdanji predsednik konjerejskega društva Slovenije, sta že pred desetletji orala brazde naprednega kmetijstva ter veliko storila za kmečko prosvetljenost. Njuno seme je deloma vzklilo, čeprav v pogojih, v kakršnih je bilo naše kmetijstvo v teh oddaljenih krajih pred vojno, ni moglo dati pravega sadu.

Predvotno delo dveh naprednih kmečkih prosvetiteljev v šentruperski dolini nadaljuje danes kmetijska zadruga, ali bolje v okviru kmetijske zadruge ga nadaljujejo in razširjajo napredni kmetovalci sami. Res je, v letih po vojni je večina teh stala ob strani, potem pa so se pridružili. Ta kmetijska zadruga namreč ves čas obstoja ni slabo gospodarila in s tem je pridobila zaupanje mnogih, ki so prej stali izven njenih vrst. Pred dobrim letom so prišli v

upravni odbor moške, ki so spoznali, da je zadrudništvo najboljša oblika za dvig kmetijstva in so tudi v okviru za druge krepko zgrabili za delo. Uspeh ni izostal. Kmetijska zadruga Šentrupert je v pogledu pospeševanja kmetijstva dosegla do sedaj v okraju največ uspehov, in kar je posebno važno, v svoj krog vključuje vedno več kmetovalcev in s tem širi zadrudno dejavnost.

Lani so osnovali sadjarsko-vinogradniški osek. Kako je ta prijel za delo, naj govore številke: osek je organiziral štiridnevni tečaj za sadjarje, da bi se seznanili z najosnovnejšimi vprašanji umnega sadjarstva. Računali so, da se bo udeležilo tečaja do 50 tečajnikov, udeležilo pa se ga je povprečno 125 mladih fantov in moških. Bilo bi jih še več, pa jih v dvorano niso mogli spraviti pri najboljši volji. Na 14 dnevni sadjarski seminar v Novo mesto je osek poslal 8 sadjarjev. Prvič so to ponudbo očistili in poškopljali skoraj vse sadno drevje v občini, v hribih do 75%, v dolini pa do 95% vsega drevja. Uspeh je

izreden, saj je kaparja ostalo zelo malo. Pri tem sadjarji in strokovnjaki še poudarjajo, da je domače škropivo Rumesan izredno dobro škropivo kot praviho, zlata vredno škropivo.

Prav dobro dela pri kmetijskih zadrugi tudi poljedelsko-semenski osek, ki si zlasti prizadeva za dvig hektarskega pridelka. Ta vključuje že izredno veliko število kmetovalcev. Posebno žene zadrudnice se zelo zanimajo za boljše seme, ker vedo, da je od semena odvisen pridelok. Osek je spomladi kupil 25.000 kg izbranega semenskega krompirja in ga razdelil med pridelovalce. Tem je oskrbel tudi umetna gnojila po znižanih cenah. Priskrbel je prav tako semensko ajdo in ozimno žito. Po zaslugi osekova bo letošnji pridelok krompirja pri kmetovalcih, ki so sadili izbrano seme krompirja, izredno lep. Ti konkretni uspehi še bolj večajo zanimanje kmetovalcev za dobro seme. Tako kot gornja dva, delajo tudi drugi pospeševalni osek zlasti živinorejski. Sedaj imajo v načrtu še vzorno kokošjerejo in čebelarstvo. Njihova zadruga je dosedaj edina v okraju,

ki ima tudi čebelarški osek. Da bodo pospeševalni osek lažje »dihali«, je občni zbor ob prvem polletju sklenil, da dodeli iz čistega dobička zadruga živinorejskemu osekcu 200 tisoč din, poljedelsko-semenskemu: 250.000 din in sadjarsko - vinogradniškemu 200.000 din.

Največji uspeh upravnega odbora kmetijske zadruge v Šentrupertu pa je prav gotovo v tem, da je znal vzbuditi zanimanje za napredno kmetijstvo in zadrudništvo prav pri mladini. Mladino vključujejo v vse oseke. Pri kmetijski zadrugi obstoja mladinski krožek ljudske tehnike, ki je edin te vrste v okraju in že sedaj vključuje nad 30 mladincev in mladinik. V tem krožku se mladina pod vodstvom dobrih kmetijskih strokovnjakov učijo prav vsega, kar mora kmečki človek vedeti. Uče se ravnanja s kmečkimi stroji, uče se umne živinoreje, sadjarstva, cepljenja sadnega drevja in drugih opravil, vse teoretično in praktično, zato tudi uspeh ne izostaja.

Da bi prikazali dosedanje uspehe zadrudnega delovanja v prid naprednemu kmetijstvu in zbudili več zanimanja za to najbolj uspešno pot do napredka, so sklenili na polletnem občnem zboru, organizirati veliko kmečko razstavo, združeno s kmečkimi

praznikom vse mirenske doline. Ta razstava bo 9. in 10. oktobra letos, sodelovale pa bodo na njej vse kmetijske zadruge bivšega okraja Trebnje, dalje državno posestvo Dob, gospodinjstva šola Mala Loka, kmetijska šola Grm, okrajna Zadrudna zveza, Agrotehnika iz Ljubljane, Kmečka knjiga in okrajni Gospodinjstvi center ter drugi. Pokroviteljstvo nad to letos največjo kmečko prireditvijo v okraju je prevzel predsednik OLO Viktor Župančič.

Če vprašate člana upravnega odbora kmetijske zadruge Šentrupert, kako da pri njih dosega take uspehe in da pri njih rast kmečkega zadrudništva toliko obeta, ti povedo čisto preprosto resnico; vsak član upravnega odbora izpolnjuje naloge, ki so mu jih naložili zadrudniki in dela v interesu napredka. Predsedniki osekov sestavljajo skupno strokovni svet, ki se večkrat sestane. Na teh skupnih posvetnih sestankih rešujejo sproti vse probleme zadrudništva kot celote in drug drugemu pomagajo. V tem je ves uspeh in ta ni majhen. Po zaslugi takega pravilnega dela si napredno kmetijstvo utira pot po šentruperski občini in okolici in kmetijska razstava s kmečkimi prazniki bo tej poti dala še večji poudarek.

(7)

301 dom in družino

Poklicne posvetovalnice v Švici

(Nadaljevanje in konec)

3. **Geschäftsleitung:** Ima predsednika in 6 članov, ki jih delegira »Konferenca delegatov«. »Konferenca poklicnih posvetovalcev«, o kateri bo še posebej govora, da temu organu tudi 2 delegata, ki zastopata strokovno stran tistih, ki neposredno delajo z mladino, t. j. poklicni svetovalci, pri tem pa so zastopani ženski in moški poklici. Ta organ je pravzaprav operativni, vodi vse tekoče posle, dovoljuje in odobrava predloge in če niso v njegovi pristojnosti, jih predlaga »Konferenci delegatov« v rešitev. Ta organ nima nobenega profesionalnega aparata, vsi ljudje so nekje stalno nameščeni.

4. **Osrednji sekretariat:** Ta ima specifično delo kakor: redakcijo osrednjega glasila »Berufsberatung und Berufsbildung«, za organizacijske probleme izdaja mesečno »Bilten«, ki prinaša strokovne članke, izvečke raznih dnevnih zasedanj itd. »Sekretariat« ima tudi propagandno nalogo, izdaja poklicne slike, poklicne profile, razna metodniška navodila za proučevanje posameznih poklicev. Skrbri za dvig in podrobnejšo organizacijo v kantonalnih in občinskih, za instruk-

tažo, za razširitev mreže poklicnih svetovalnic. Drži zvezo z raznimi organizacijami, kar zaveda vzgojo kadrov, ne vodi pa

ter centralnimi oblastnimi organi. Ta organ ima tri stalno nameščene osebe, t. j. sekretarja zveze in dve tajnici.

Vajenci poslušajo svojega mojstra

posameznih poklicnih posvetovalnic, kar je naloga poklicnih svetovalnic. Ima zvezo s šolami in mladino in tesno sodeluje z »Institutom za psihologijo dela«

5. **Konferenca poklicnih svetovalcev:** To je poseben organ, ki ga izvoli že »Generalni zbor« na svojem zasedanju. »Konferenca« vključuje vse člane, ki se ukvarjajo s poklicnim svetovanjem po svoji stroki in so obenem člani »Generalnega zbora«. »Konferenca« ima svojega načelnika, ki se briga za delo cele »Konference« ali »Zbora poklicnih svetovalcev«. »Konferenca« poklicnih svetovalcev je še vedno preobširna za reševanje bolj drobnih strokovnih vprašanj, zato izvoli svoj odbor, na čelu z omenjenim načelnikom. Odbor ima sedem članov. Odbor ima poseben pravilnik za svoje delo. Odbor oblikuje strokovne probleme, metode dela, vzgojo poklicnih svetovalcev, prireja zanje redne tečaje in najtesneje sodeluje z zainteresiranimi za poklicno svetovanje. Zaključke posreduje

sekretariatu, ki jih kot že omenjeno objavlja v raznih oblikah. Tudi ta organ nima profesionalcev.

Na videz izgleda organizacija nekoliko komplicirana. Vendar, če se malce pogledimo v delo, vidimo, da je delo popolnoma točno odrejeno, da se je v okviru zveze izvršila najstrožja delitev dela in specializacija. Zato trdijo, da opravlja vsak na svojem področju dejavnost delo, za katerega smatra, da ga bo najbolje opravljal in z živo ali pisano besedo pomaga k napredku poklicnega svetovanja.

Predstavljali bi si, da tako velika organizacija zahteva veliki aparat, pa ni tako. Stalno nastavljeni so sekretar zveze in dve tajnici v Osrednjem sekretariatu. Vse ostalo delo je organizirano med zainteresirane, ki jih pa zveza za posamezna dela tudi honorira. Seveda pri tem ne smemo računati poklicnih svetovalcev, ki so stalno nastavljeni in je to njihova služba. Zgoraj opisano velja za organizacijo zveze in njenega poslovanja sploh.

Švica ima v 25 kantonalnih 155 posvetovalnic samo za dekete, 97 za dekleta, 53 posvetovalnic za oba spola skupaj, torej skupno 305. Poklicnih svetovalcev pa je: 209 moških in 101 ženska, skupno 310. (Prebivalcev pa ima Švica okoli 4.500.000).

Kantoni in občine, kot že omenjeno, so v svetovanju in delu zelo samostojni, vendar se generalna linija izvaja povsod, zato skrbri zveza z pomočjo tečajev za poklicne svetovalce in z medkantonalnimi posveti. Novo poklicno posvetovalnico se navadno ustanavlja za 15.000 do 20.000 prebivalcev, ali pri mestu, občini, šoli, ali pa tudi pri zasebnikih in se vključijo v zvezo kot njen član ter posluje in dela po opisanem načinu.

Bertoncelj Ivan

Naše želje

Mlečna restavracija na Miklošičevi cesti v Ljubljani je vedno polna gostov. Kako tudi ne, saj za majhen denar dobijo prav dobro malico, razen tega je pa tudi prostor sam tako čist in urejen, da je res užitek jesti. Škoda je le, da je premajhen. Kot po dobrem obisku lahko sodimo, so se Ljubljanci, pa tudi vsi mimoidoči potniki — saj je restavracija v bližini kolodvoza, na to restavracijo kar privadili. Zdi se mi pa, da je en tovrsten lokal v Ljubljani premalo. Pametno bi bilo, da bi morda tudi v Mostah, kjer je mnogo delavcev, in v Šiški odprli podobne obrate, kjer bi si marsikdo rad v zimskih mesecih privoščil toplo jed.

Seveda je to le želja, ki ima pred seboj nedvomno vrsto ovir; te se sprva navadno kažejo večje, kot so v resnici. Zdi se mi, da bi bile take mlečne restavracije našim delovnim ljudem zelo dobrodošle in bi nedvomno ne imele izgube.

Tu naj omenim še to, naj bi bile tudi naše mlekarne bolj higienično urejene, čisto pobeljene, police za kruh in druge stvari pa primerno zavarovane pred prahom in drugo nesnago. Isto velja tudi za nekatere predmetne slaščičarne, pri katerih bi se le težko človek odločil, da bi ostopil.

I. S. Kranj: Glede zdravljenja Vašega nosu se obrnite na kliniko za kožne bolezni v Ljubljani, kjer z uspešnim zdravljenjem slične pojave z zmrzovanjem z ogljikovo kislino.

Anica P., Brežice: Kronično pomanjkanje železnih kislin, to je pomanjkanje solne kisline in pepsina je navadno znak in posledica kroničnega vnetja železnice sluznice. Pomanjkanje železnice kisline srečujemo tudi pri raznih drugih boleznih, na primer infektivnih boleznih, pri raznih vrstah anemij, tuberkulozi, raku itd.

Zdravljenje kroničnega vnetja železnice sluznice, ki zahteva mnogo potrpljenja s strani pacienta, sestoji v glavnem iz sledenja dietalnemu režimu. Obrok jedi naj bodo pogosti in obilni, hrana naj bo iz lahke prebavljive jedi, ki so lahko začinjene. Priporočljive so tudi majhne količine alkohola, ki naj bi pospešili izločanje kisline. Hrana je treba dobro prežvečiti, od mesa jih jedi je prepovedano uživati pekočeno meso, divjačina, ovčje meso, solčice pa po možnosti le kuhano in še to pretlačeno.

Od zdravil Vam priporočam acidolpepcin tablete. Urediti je

treba zobovje in odstraniti morebitna gnojna žarišča v zobovju, mandeljnih ali drugod.

Anton J.: Posebnih ustanov za zdravljenje revme za zdaj še nimamo, pač pa se lahko zdravijo revmatični bolniki na notranjih oddelkih vseh večjih bolnišnic in pa v celi vrsti zdravilnih kopališč.

Ce so Vam zdravniki odklonili topliško zdravljenje, je to v prvi vrsti zaradi omejene možnosti posiljanja zavarovancev na zdravljenje in drugič, ker pri 77-letni starosti ni pričakovati kaj vidnejših zdravilnih uspehov.

Za zdravljenje revme uporabljamo celo vrsto zdravil, vendar pa zdravila z močnejšim učinkom le niso brez nevarnosti, zato spada zdravljenje z njimi pod kontrolo zdravnika, zlasti ker nekatere od njih v večjih količinah okvarjajo razne druge organe.

Od toplic Vam priporočam Liplj.

18-letna: Opisana duševna nerazpoloženja, ki se izražajo posebno v odnosu do okolice in ki kažejo na določene spremembe v Vaši osebnosti, lahko smatramo za posledico oziroma za reakcijo na preživeto težavo, neurilen ekonomski položaj, brezposelnost in neizpolnjene in neizživete želje v osebnem življenju itd. Dejstvo, da težave življenjskega okolja mladega človeka tako prizadenejo in privedejo do stanja pobitosti, splošne dezinteresiranosti za vsa dogajanja, dajo misliti, da je treba iskati osnovnih vzrokov za Vaše sedanje stanje ne samo v omenjenih zunanjih vzrokih.

Svetujem Vam, da obiščete posvetovalnico za duševno higieno, ki posluje vsako popoldne v poslopiju zavoda za socialno zavarovanje, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

M. M.: Možno je, da gre v Vašem primeru le za navadno nespecifično vnetje v sečni cevi, vendar Vam svetujem, da Vas pregleda specialist za spolne bolezni, ker le tako bo mogoče zanesljivo izključiti morebitno spolno bolezen in tudi sicer po preiskavi nakazati najhitrejši in najuspešnejši način zdravljenja.

ZELENJAVA ZA ZIMO NA DRUG NAČIN

Korenje, peteršilj, por, zeleno, rumeno kolerabo lepo očistimo, operemo ter zrežemo na roko, ne s strojem, ker je mnogo boljše (ne izgubi sokov). Zrežemo samo korenjake na kolobarčke in še te prerežemo na drobne rezine. Listov zelene in peteršilja dodamo le toliko, da je nekoliko pomešano ter tudi na oko lepše. Čebule in česna ne dodajamo zelenjavi, ker dobi zelenjava okus po teh dveh začimbah. Čebulo in česen ima že tako vsaka gospodinja v čebulicah spravljeno za zimo ter jo po potrebi dodajamo juham in drugim jedem. Ko je vsa zelenjava zrezana, jo stehamo, dodamo in vsak kg 20 dkg soli, dobro premešamo in spravimo v kozarce. Jedi, katerim bomo dodajali gornjo zelenjavo ne smemo soliti.

Po tem receptu tudi lahko vložimo v poseben kozareček samo peteršilj in v drugega zeleno in sicer samo zelenje. Zima je dolga in marsikje bomo s pridom uporabile na ta način konzervirano zelenjavo, medtem, ko bi se nam na vrtni listi zelene in peteršilja uničili.

M. V.

PAPRIKA V OLUJU

40 paprik, 1 in pol litra vinskega kisa, 12 dkg sladkorja, 6 dkg soli in 1/8 olja zavremo. Paprike operemo in obrisemo, da so popolnoma suhe, nato jih damo v gornjo vrolo mešanico. Kuhamo jih na obeh straneh tako dolgo, da so mehkejšje (ne razkuhati!). Ohlajene paprike naložimo tesno v kozarce ter jih prelujemo z gornjo ohlajeno tekočino. Paprike morajo biti popolnoma pokrite s kisom. Kozarce prevlečemo s celofanom ter hranimo kot ostalo zelenjavo.

Skisajmo zelje doma

Ce imamo velik vrt ali celo majhno njivico, smo spomladi prav gotovo nasadili mnogo zelja. Nekaj ga bomo pojedli kot glavnoto solato, nekaj bo za kuhno, preostanek pa skisajmo. Ni bolj zdrave jedi za prebavo kot surovo skisano zelje, in pijača zeljnica.

Najprej odberimo trde zeljnate glave, ki jih očistimo, jim izdolenimo stozice ter prerežemo čez polovico. Tako pripravljeno zelje strgamo sedaj na strgalniku na rezance; ko smo zribale že vse glave, zelje bolj skopo posu-

leno, ga potresemo s kumino in premešamo z rokami. Kisamo ga v sodčku, lahko pa zato izberemo tudi velik glistast lonec. V posodo, ki smo najprej temeljito umile, zlagamo zelje plast za plastjo in sproti izravnavamo z roko ter stlačimo z lesenim batom. Ce imamo rade sarvo, bomo med plastmi pustile cele, očiscene zeljnate glave. Tako napolnjeno posodo ali sod pokrijemo s čisto belo krpo, ko smo pustile za dobro ped prostora in zelje še enkrat stlačile, da se je pokazala zeljnica. Na krpo položimo nato bri-

legajoč se lesen krožnik, ali nalasč za to pripravljeno okroglo desko. Nanjo položimo težko kamenje, ki smo ga seveda prej dobro umile. Zelje damo v klet ali kak drug hladnejši prostor. Enkrat, še bolje večkrat tedensko zelje očistimo. Odstranimo kamenje z desko in krpo, odlijemo zeljnico ter umijemo rob posode ali sode kolikor ga je videti iznad zelja. Krpo operemo v čisti vodi in jo dobro ožmamo, a tudi pokrov in kamenje umijemo. Preden vse to spet položimo nazaj na zelje, odstranimo še plast presnekega zija. Če ga morda opazimo na vrhu. Na zelje vlijemo tudi še nekaj čiste vode, da ni presuho. Tako pripravljeno zelje bo izvrstno ter nam bo surovo ali kuhano pomagalo pri zboljšanju jedilnika. Zelje, ki diši po kislini, je dobro, medtem ko smrdeče zelje dokazuje, da nismo dovolj skrbeli za snago.

NASVETI

Ce imas na rokah po delu take madeže, da jih še z milom ne odstraniš, zribaj roke s kuhanimi krompirjem. Prej si jih še umij v topli vodi.

Možgane očistimo krvi, če jih položimo za ure v mrzlo vodo, ki jo moramo večkrat menjati.

Sledove tintnega svilačnika odstranimo s krpico, ki jo namakamo v spiritu. Krpico večkrat menjamo.

Pripravljanje zelja

obleko, ki si jo bo sam z lahkoto oblačil, jopice, pa tudi tisto obleko, ki jo pri telovadbi zamenjajo, saj učiteljica ne more zamenjati kar tridesetnih otrokom mamice, ki svojemu malemu zapne še vsak gumb. Poleg tega velja za šolarja vsa tista

ne temnega blaga, ne kompliciranih krojev! Kakšna bi bila idealna obleka za šolarja? Deklica: barvaste triko hlačke, obleka iz pralnega blaga ali krilo in bluzica, oboje se zapenja spredaj; jopica, ki ima z gumbi pripeto toplejšo podlogo. Deček: barvaste triko spodnje hlačke, drobno vzorčasta, pralna bluzica, temnejše hlače iz pralnega blaga; za hladnejše dni jopica (taka kot pri deklici).

Popoldne v otroški posvetovalnici

Ze pred začetkom ordinacije v otroški posvetovalnici se nabere v čakalnici mnogo mater s svojimi otroki, ki pridejo po navstave za različne zdravstvene težave svojih otrok. Ljubezniva zdravnica vsakega otroka dobro pregleda in svetuje materi, kako naj ravna, da odstrani nevarnosti. Posvetovalnica je samo za zdrave otroke, kar nam pove že napis na zunanji strani vrat. Večina mamice to upošteva, vendar pa so še nekatere redke, ki jim ni mar zdravje drugih otrok, ampak vidijo samo svojega.

Ko sem se peljala proti posvetovalnici s tramvajem, je bila v istem vozu tudi neka mati s štiri-letnim sinkom. Pripovedovala je svoji znanki: »Mihca peljem le zdravniku, ker močno kašlja in ima najbrž oslovski kašelj!« Kako pa sem se začudila, ko sem jo zagledala v posvetovalnici za zdrave otroke. Nihče ni vedel za njene domneve o oslovskem kašlju; ko pa je sinčka napadel močan kašelj, jo je takoj sestra negovalka opozorila, da mora z otrokom iz čakalnice, ker je mogoče to oslovski kašelj. Nevredna mati pa je začela dokazovati, da se je sinček verjetno samo zaletelo in končno je le od-

šla s pobo hudih besed nad neravnimi in sitnimi sestrami. Taki primeri so sicer redki, vendar bi več takih primerov gotovo omajalo zaupanje mater, ki pripeljejo v posvetovalnico svoje zdrave otroke, saj bolnim otrokom nudijo zdravniki pomoč v določenih dopoldanskih urah in po potrebi tudi doma. V takih čakalnicah, ki so natrpne z otroki, se najlaže razširi nalezljiva bolezen, zato ni odveč stroga kontrola.

V čakalnici je kot v panju. Otroški smeh in jok se mešata s polglasnim čebljanjem mamice, ki si ena drugi razodevajo težave s svojimi malčki, za kar so prišle po navste.

Dobro negovani otroci pričajo, da imajo skrbne mamice, ki pazijo na njihov pravilni razvoj. Iz pomenov med njimi sem ugotovila, da je pri večini njih največja težava, da nimajo teka.

»Pri vsaki jedi je joku pove ena izmed njih. Druga se zopet pritoži: »Tudi tri dni ne bi jedel, če ga ne bi prisilili,« in tako se pritožujejo kar po vrsti. Rado vedna sem, kaj jim bo svetovala zdravnica. Ko je otroke postopoma pregledala in ugotovila, da so zdravi in da ni vzrok za popajbanje teka kakšna notranja bolezen, jim je razložila vzrok,

ki je istočasno najboljši nauk. V glavnem ne jedo otroci tistih staršev, ki s palico stojijo nad otroki, da pojedjo. Tudi vse mogoče pravilice in obljubljanja tu ne pomagajo. Glavna stvar je, da ima otrok red in ob določenih urah dobi svoj obrok. Obroki naj bo-

Tu je vedno mnogo mater

do majhni; bolje je, da mu dovedemo iz kuhinje veselje do jedi, ko vidi gomilo pred seboj

in se že naprej boji, da ne bo zmagal. Če mu jed ne diši, si ne delajmo zaradi tega skrbi. Naj se naprej igra in še prej, ko bo na vrsti naslednji obrok, bo že sam prišel: »Mama, lačen!« Mamice mnogokrat grešijo tudi pri sestavi jedi, ker mu nudijo pre-

kdar ne pokažimo, koliko nam je do tega, da bo pojedel.

V istem popoldnevu je prišlo v čakalnico tudi dvanajstletno dekletce, ki je pripeljalo s seboj petletnega brata, da bi zdravnica povedala, če ni kaj bolan, ker preveč rad je. Ko smo jo vprašali, kako da ni prišla z njim mamica, je deklica povedala, da je mati v službi. Doma ima še dva brata in eno sestrico in mora ona paziti nanje, ker je najstarejša. Matemu debelušku se je že na rdečih ličkah videlo, da ne more biti kaj posebno budega z njim. Njegova sestrica pa nam je zapupala, da bratec tako rad je, da so vsi ostali zaradi tega prikravžani pri jedi. Mati tega fantka gotovo nima skrbi in ne zapravljaja časa, da bi katerega svojih otrok s palico silila, da bi pojedli. Okoliščine jo prisilijo, da se podzavestno ravna tako, kot svetujejo zdravniki. Daje jim zdravo, domačo hrano, za kakšno posebnosti nima denarja, prav tako tudi nima sredstev, da bi otroci jedli, kadaj si zamislilo, ampak dobe svoje obroke ob določenih urah.

Mamice odhajajo domov s svojimi malčki potolažene in s trdnimi sklepi, da se bodo ravnale po navstavi zdravnice. D. A.

deček: barvaste triko spodnje hlačke, drobno vzorčasta, pralna bluzica, temnejše hlače iz pralnega blaga; za hladnejše dni jopica (taka kot pri deklici).

Takšna obleka vsakemu otroku zadostuje. Pozneje bo deklica za hladne zimske dni krilo zamenjala s hlačami, pod pralno bluzico pa bo obleka lahko majico. Fantje pa bodo sedanjemu ohlapno jopico obkeli pod sukničji (če je to zaradi mraza potrebno).

Takšna bi bila približno otroška obleka. Njene podrobnosti pa bomo dopolnile med šolskim letom.

D. P.

Jopica iz svetlo rjavega deftina je podložena s svilo, čez katero priprnemo za hladnejše dni toplo flanelasto podlogo. Halja ali lahka obleka, ki se po vsej dolžini zapenja z gumbi. Krojena je iz pikčastega blaga (imenujemo ga nepravilno volneni zoržet).

Drobno karirasto ali črtasto volneno krilo, ki se spredaj zapenja z gumbi. Takšen je lahko tudi predpasnik iz tiskanine.

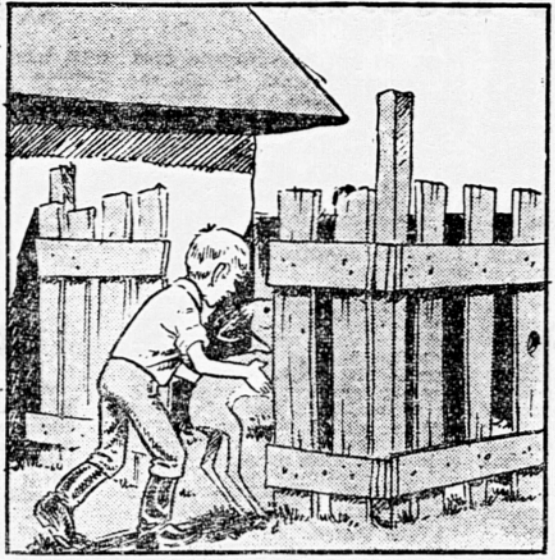
Kratke hlačke z nizko našitimi žepi, ki jih fantje tako zelo »pobrebujejo«. Blago: deftin ali drobno vzorčasto blago iz umetne volne (tropikal). Poleti so te hlače iz platna. Mehka »bluza« iz modre ali rjave flanelke, ki jo oblači šolar čez glavo (za starejše fante). Jopič iz karirastega blaga, ki ga je trenutno v naših trgovinah dovolj; zapenčnica in pas sta dopletena. Takšen jopič odlično nadomesti neprimerne trde suhe najčije.

MALI JODY

Po knjigi M. Kinnana Rawlingsove Riše Miki Muster

298.

299.

300.

Toda prav tisti večer je padel Slak v hudo nemilost. Mati Baxterica je prebrala krompir in ga zložila v velik kup na dvorišču. Ko ni bilo nikogar zraven, je prišel Slak in hitro odkril, da se gomolji zelo zabavno kotlajo, če suje vanje. Kmalu je bil ves krompir raztresen po dvorišču in Slak je stopal po njem s svojimi ostrimi parkelčji. Šele ko je bila škoda že precejšnja, je hudo delca opazila mati Baxterica ter se z metlo spravila nadenj. Ta pa je mislil, da je to posrečna nova igra, in je začel razposajeno poskakovati, slednjic pa se je zaletel v mater Baxterico.

Ko je prišel Jody od svojega dela, je našel celo zmešnjavo. Toda tokrat se je tudi oče postavil na materino stran. Deček je poskušal opravičiti svojega ljubljenca, a ni nič pomagalo. Oče je ukazal, da mora strogo paziti nanj ali pa ga zapirati. Naslednje jutro je Jody vstal že o prvem svitu, da bi postavil lesa za srnjaka. Potlej je šel po Slaka, toda stalo ga je dosti truda, preden ga je spravil v ogrado, kajti upiral se je na vse kriplice. Komaj pa ga je Jody zaprl in mu vbrnil hrbet, je že preskočil lesa in pricapljal za njim. Penny je našel svojega sina vsega v solzah.

»Nič ne maraj,« mu je dejal, »nekako ga je ukrotimo in krompir je že na varnem.« Jody si je z rokavom obrisal nos in menil: »Oh, očka, kako sem ti hvaležen. Ogrado bom precej podrč.« A izkazalo se je, da ni bil v nevarnosti samo krompir. Slak se je navadil hoditi tudi v prekopalnico. Zdaj je bil že tako velik, da je dosegel obešeno slanino in z velikim užikom je lizal sol z nje. V hiši je stikal po vseh kotih. Tako so morali neprestano paziti, da so bila vsa vrata zaprta, in Slak je bil resnično v hudo nadlego. Jody je moral preslišati marsikatero pikro besedo.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

S. J. Ljubljana
Vprašanje: Kdo trpi stroške izpraznjevanja hišne greznice in stroške za popravilo okvar grezniške naprave pri hiši, ki ni družbeno upravljana?
Odgovor: V takih hišah mora trpeti te stroške, če stanuje v hiši, nišni lastnik, kateremu itak ostane vsa stanovanjska najemnina — razen, če z najemniki ni kakor drugače dogovorjen. To namreč ne bi bilo v nasprotju z obstoječimi predpisi.

RAČUNOVODJE

POGOJI: Nastop takoj ali v času oktobra—december, plača po dogovoru. — Prošnje z opisom dosedanjega službovanja in kvalifikacije za to mesto na personalni oddelek.

ZDRAVILIŠČE V VALDOLTRI PRI KOPRU sprejme takoj VEČ KVALIFICIRANIH BOLNIČARK IN ENO IZURJENO KUCHARICO

Bolničarke morajo imeti veselje do nege nepokretnih bolnikov, kuharica pa strokovno sposobnost in večletno prakso za nadomeščanje vodje kuhinje. — Plača, dopolnilna plača in končni dodatek po predpisih. — Celotna oskrba samskih oseb v ustanovi. — Prijave z življenjepisom sprejema uprava zdravilišča.

»PIONIR« - Novo mesto RAZPISUJE MESTO SEFA STRANSKIH OBRATOV

POGOJI: strojni inženir s 5-letno prakso ali strojni tehnik z 10-letno prakso. — Ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela je dostaviti direktorju v Novem mestu, Tavčarjeva ulica 12, do 15. oktobra 1954

INSTALACIJSKO PODJETJE »TOPLOVOD« - LJUBLJANA CRTOMIROVA ULICA 6

SPREJME TAKOJ V SLUŽBO: MATERIALNEGA KNJIGOVODJO (knjigovodkinjo), SKLADIŠČNIKA, MONTERJE CENTRALNE KURJAVE, vodovodne instalacije in elektroinstalacije ter KLJUČAVNICARJE

Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe poslati na Instalacijsko podjetje »Toplovod«, Ljubljana, direktorja v Crtomirovi ulici.

SADNO LIKERSKI KOMBINAT »FLORES« EXPORT-IMPORT SEMPETER PRI GORICI sprejme DVA INŽENIRJA kemične stroke s prakso v živilski industriji za analize, sestavo in nadzorstvo pri proizvodnji likerjev in sadnih izdelkov. DVA KEMIČNA TEHNIKA z dovršeno tehnično šolo in vsaj dve leti prakse. Plača in nastop službe po dogovoru. Interesirani naj se osebno zgledajo ali pošljejo pismeno ponudbo z opisom dosedanjega službovanja in kratkim življenjepisom na upravo podjetja »FLORES« do 30. septembra.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR
Sobota, 25. septembra: Uroš.

Na današnji dan leta 1906 se je rodil skladatelj Dimitrij Šostakovič. Njegove melodije so živahne, ritmično bogate, često polni ustvarjalnega ognja, nežni, včasih pa tudi naturno grobi. Šostakovič zлага predvsem simfonije in komorne skladbe. Dosejel je ustvaril že kakih deset simfonij, od katerih sta posebno znani peti in sedmi, tako imenovana Leningrajska, ki je šla po vsem svetu.

KUPON
za pravno posvetovalnico S. p. »Odgovori na vprašanja«

Meduniverzitetno posvetovanje odloženo
Zagreb, 24. sept. Meduniverzitetno posvetovanje, ki je bilo sklicano za čas od 24. do 25. septembra v Zagrebu, je odloženo. Posvetovanje bo po končanih volitvah univerzitetnih organov. M. B.

SE NEKAJ...
DETOMIZI DUŠEVNE ZMEDIENOSTI
V stanovanju B. A. v krškem okraju so našli mrtvega 7 mesecev starega otroka. Po vsem telesu je imel hude opekline. Ugotovljeno je bilo, da je otroka umorila njegova mati B. A. v močni živčni razkrojenosti.

UBITI PRI EKSPLOZIJAH
V Loznicah v goriskem okraju je v neki paraki, v kateri je stanovala Ida Znidaršič, nemadonna eksploziralo v štedilniku. Po vsej verjetnosti je Znidaršičeva z drveni vred v štedilnik ročno bomo ali kako drugo streliško. Od pritisaka eksplozije je bila Znidaršičeva na mestu mrtva.

SE NEKAJ...
Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je preminul

IVAN PEŠEC
železniški upokojenec.

Pogreb bo v nedeljo, 26. t. m. ob 8. uri na pokopališču v Notranjih gorah. Zalujoci žena in otroci.

Strojne tehnika
s prakso išče za čimprej industrijsko podjetje v neposredni bližini Celja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Strojni tehnik« — 6572/A

Strojne tehnika
s prakso išče za čimprej industrijsko podjetje v neposredni bližini Celja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Strojni tehnik« — 6572/A

Strojne tehnika
s prakso išče za čimprej industrijsko podjetje v neposredni bližini Celja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Strojni tehnik« — 6572/A

DNEVNE VESTI

KOLEDAR
Sobota, 25. septembra: Uroš.

Na današnji dan leta 1906 se je rodil skladatelj Dimitrij Šostakovič. Njegove melodije so živahne, ritmično bogate, često polni ustvarjalnega ognja, nežni, včasih pa tudi naturno grobi. Šostakovič zлага predvsem simfonije in komorne skladbe. Dosejel je ustvaril že kakih deset simfonij, od katerih sta posebno znani peti in sedmi, tako imenovana Leningrajska, ki je šla po vsem svetu.

KUPON
za pravno posvetovalnico S. p. »Odgovori na vprašanja«

Meduniverzitetno posvetovanje odloženo
Zagreb, 24. sept. Meduniverzitetno posvetovanje, ki je bilo sklicano za čas od 24. do 25. septembra v Zagrebu, je odloženo. Posvetovanje bo po končanih volitvah univerzitetnih organov. M. B.

SE NEKAJ...
DETOMIZI DUŠEVNE ZMEDIENOSTI
V stanovanju B. A. v krškem okraju so našli mrtvega 7 mesecev starega otroka. Po vsem telesu je imel hude opekline. Ugotovljeno je bilo, da je otroka umorila njegova mati B. A. v močni živčni razkrojenosti.

UBITI PRI EKSPLOZIJAH
V Loznicah v goriskem okraju je v neki paraki, v kateri je stanovala Ida Znidaršič, nemadonna eksploziralo v štedilniku. Po vsej verjetnosti je Znidaršičeva z drveni vred v štedilnik ročno bomo ali kako drugo streliško. Od pritisaka eksplozije je bila Znidaršičeva na mestu mrtva.

SE NEKAJ...
Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je preminul

IVAN PEŠEC
železniški upokojenec.

Pogreb bo v nedeljo, 26. t. m. ob 8. uri na pokopališču v Notranjih gorah. Zalujoci žena in otroci.

Strojne tehnika
s prakso išče za čimprej industrijsko podjetje v neposredni bližini Celja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Strojni tehnik« — 6572/A

Strojne tehnika
s prakso išče za čimprej industrijsko podjetje v neposredni bližini Celja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Strojni tehnik« — 6572/A

Strojne tehnika
s prakso išče za čimprej industrijsko podjetje v neposredni bližini Celja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Strojni tehnik« — 6572/A

MALI OGLASI

PLESKARSKO DEKORATERSKA ZADRUGA, Fibeveva št. 16, iz Kopra, nujno potrebuje deset pomočnikov ali moštrov pleškarsko-slikarske stroke. Delo je zagotovljeno tudi čez zimo. Pokrovi novospetih bodo enaki ostalim članom zadruga. Moral se bodo udeležiti tudi dela izven Kopra. Interesenti dobijo nadaljnja navodila na upravi. 15490-1

SPREJME SE za finančno knjigovodstvo zanesljivo, vestno moč. Ponudbe pod »Zadruga« v ogli. odd. 15529-7

RAČUNOVODJO (-KINJO) išče s takojšnjim nastopom službe restavracija Delavski dom v Ljubljani. 15653-1

STAREJŠO ZENSKO sprejme za nekaj ur dnevno k emecu otroku. Gril, Zornikova 3-III, soba 46. 15664-1

SVET ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO PTUJ nujno potrebuje za Mladinsko kolonijo i stalno medicinsko sestro. Plača po uredbi, stanovanje zagotovljeno. Prošnje je treba vložiti pri navedenem Svetu do 15. 10. 1954. 15609-1

»RASICA«, tovarna čipk in vreten. Gmejnine pri Ljubljani sprejme: pletilje, izučene in pručene šivilje, vajenke za pletilsko stroko, nelučene delavke in težake za obrat Gmejnine. Prednost imajo interesenti iz občine tovarne Gmejnine. »RASICA«, obrat St. Vid pri Škrlatni sprejme izučene in pručene pletilje. 15619-1

LJUDSKI ODBOR mestne občine Skofja Loka razpisuje delovna mesta za: finančnega inšpektorja s 5-letno prakso in srednjo ekonomsko šolo ali nižjo srednjo šolo in večletno prakso; tržnega inšpektorja s srednjo ekonomsko šolo in vsaj 2-letno prakso v trgovski stroki ali nižjo srednjo šolo in večletno prakso in administratorko. Za oba mesta je potrebno življenjepis in samostojnost v delu. Stanovanje zagotovljeno. Plača po uredbi in primerna dodatna plača za prvi dve mesli. Prošnje poslati na LOMO Skofja Loka do 10. X. 1954 z življenjepisom in z opisom dosedanjega službovanja ter dokazili o šolski in strokovni kvalifikaciji. 15662-1

NATAKARICA, vestna in sposobna, se sprejme v Ljubljani. Pismene ponudbe s opisanim delu do 15. septembra. 15648-1

SNAZILKO srednjih let, lahko upokojenka, za dopolnilne ure išče. Zgalisti se od 3. do 5. ure popoldne, Levstikova 16. 15663-1

SLIKARJA in pleškarska sprejemateljica Zvezda Viktorije Francoske revolucije 7. 15650-1

KMETIJSKA ZADRUGA Radovica, d. Metlika, potrebuje takoj trgovskega poslovodjo. Ponudbe na gornji naslov. 15691-1

KNJIGOVODJO išče Kmetijska zadruga Polšnik, d. Sava. Nastop takoj. Samsko stanovanje v zgradbi plača po dogovoru. Ponudbe pošljite na gornji naslov ali osebno. 15708-1

V POPRAVILO in čiščenje sprejem bosanske in perzijske preproge. Poljanska c. 13-I, od 8. do 15. ure. 15720-2

KLJUČAVNICARSKEGA VAJENCA išče. Javiti se Tovarni kovarskega orodja Kamnik. 15613-1

INDUSTRIJA KOVINSKIH IZDELKOV Maribor, Cesta zmage št. 13, razpisuje mesta učencev za nožarje in instrumentarje. Učna doba traja le dve leti in je za pleškarske in ključavničarske. Ponudbe poslati na naslov: Industrija kovinskih izdelkov Maribor, Cesta zmage št. 13. 15623-3

FRUSKOGORSKA VINA so najboljša in poceni, zato kupite pri »Znanevac, Šiška, Cernetova 17 in 23, telefon 22. 15133-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK prodam. Trubarjeva 44, Ljubljana. 15594-4

RADJSKI APARAT urodno prodam. Novak, Cufarjeva 10. 15707-4

VELIKEGA PSA, ovcarja, krasnega čuvaja, prodam. Naslov v ogli. odd. 15735-4

KOMBINIRAN SKOBEJNTI 40 širine, prodam. Vrataš pri Ban, Zupančičeva 7-III. 15670-4

DOBRO VIOLINO urodno prodam. Jelenc, Murnikova 15590-4

ELEKTRONI STEVEČ v 15 amperov jakosti kuopno. Ponudbe poslati na upravo trgovskega podjetja Drogerija, Ljubljana, Mestni trg 22. 15358-5

STABILNI BENCINSKI MOTOR 6 do 8 KS kupim. Berk, Tržišče, Egr, Slatina. 15697-5

STUDENT ISČE SOBO v Ljubljani 10. oktobra. Plačano zelo dobro. Pismene ponudbe pod »Nujno« v ogli. odd. 15614-9

UPOKOJENCI! Lepo dvosobno stanovanje z vrtno v Mednem zamenjam. Ponudbe pod »Nagrada in brezplačna selitev« v ogli. odd. 15722-9

16. 9. IZGUBLJENA denarnica in dokumente vrniti na naslov v osebni izkaznici. 15690-10

NA TRZASKI CESTI najdena moška zapesna ura se dobi pri Koželj, Bičevca 48. 15703-11

AVTOSOBNO PODJETJE SAP — Ljubljana kupi kontrolno uro za zloglasne kartice pri prihodu in odhodu z dela. SAP — Ljubljana

NOV GRAMOFON z zvočnikom, plošč in nove koncertne titule-estje prodam. — Vahar, Zaleška 48. 15641-4

»INGELEN« radijski aparat, nov, 6-čevni, zelo dober, naprodaj. Naslov v ogli. odd. 15736-4

REZALNI STROJ (messerwelle) za mizarski stroj 60 cm dolžine prodam. Naslov v ogli. odd. 15735-4

KINO

»UNION«: amer. barvni film »V vrtincu«. Brez tednika. Predstave ob 18 in 20.

»KOLUMBUS«: francoski film »Plačilo za strah«. Brez tednika. — Predstave ob 15, 17, 30 in 20. Prodaja vstopnic v obedi kinematografin od 10-11 ter od 13 dalje.

»SLOGA«: men. film »Slavolovca«. Tedni predstave ob 18 in 20. Ob 10 dopolnilne matineje istega filma. Prodaja vstopnic za matineje od 9 do 10, za dopolnilne predstave pa od 10 do 11 ter od 15 dalje.

»SOCAR«: amer. barvni film »Veliki Caruso«. Brez tednika. — Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 ter od 17 dalje.

L. KINO »JLA«: Zaprt!

»GUNCLEJE«: mehiški film »Maclovias«. Tednik. Predstava ob 19. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

»SISKA«: angleški film »Obrni ključ«. Brez tednika. — Predstave ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 ter od 15 dalje.

»TRIGLAVA«: angleški film — »Obrni ključ«. Brez tednika. — Predstave ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 10-11 ter od 15 dalje.

»LITOSTROJ«: angleški barvni film »Važno je imenovati se Ernest«. 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave.

»STAVIČ SVOBODA«: ameriški film »Polhepnice«. 18. in 20. VEČE: ameriški film »Titanik«. JARSE »INDUPLATI«: italijanski film »Figaro«. 20.

ZADOBROVA: ameriški film »Preobrat«. 20.

KAMNIK: ameriški film »Mesto iluzij«.

DOMZALE: ameriški film »Skritvostna cesta«.

BLED: francoski film »Plačilo za strah«. 20.

CELJE: »UNION«: mehiški film 18 in 20.

CELJE: »DOM«: ameriška barvna risanka »Pelpek«. ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: »STORČIČ«: nemški barvni film »Zemlja smelja«. in tednik, ob 18, 18 in 20. Občinstvo obveščamo, da bo 23. t. m. premiera ameriškega barvnega filma »V vrtincu«. Vstopnina od 50-130 din. Danes prodaja vstopnic za film »V vrtincu« od 9-11 in od 16-17 pri blagajni.

KRANJ: »SVOBODA«: angleški film »Matevž sinovi«, ob 18 in 20.

KRANJ-LETTNI: ameriški barvni film »V vrtincu«, ob 18. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

JESENICE: »RADIO«: ameriški film »Harriet Craig«, ob 18 in 20.

JESENICE: »PLAVZ«: ameriški barvni film »Charlijeva tetka«, ob 18 in 20.

GLEDALIŠČE
MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

SOBOTA, 25. sept. ob 20: M. Mihelič, Zlati oktober, Krstina predstava. Premiera. Izven.

NEDELJA, 26. sept. ob 20: M. Mihelič, Zlati oktober. Izven. Prva repriza. Komedia.

Danes ob 20, bo krstina predstava komedije Mihelič Zlati oktober. — Režija Jože Gale, scena in kostumi Milan Butina. Kot gostje sodelujeta Marija Nablocka in Angelica Marjiva, poleg njih delujejo Jelka Bojčeva, Fugliva Hanova, Svetlana, Murkova, Kopač in Albreht.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Sobota, 25. sept. ob 20.15: Stretcher-C Kosmac: »Kam iz zadrževanja« vloga v treh dejanjih.

Nedelja, 26. sept. ob 20.15: Stretcher-C Kosmac: »Kam iz zadrževanja«. Izven.

Prodaja vstopnic od 10-12 in od 15-17 ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni v Mestnem domu. Rezerviranje tel. št. 32-860.

Vpisovanje otrok v Operno baletno gledališče Ljubljana, št. 22, in 29. septembra od 14. do 15. ure v Operi, soba št. 10. V vstopnice prihajajo otroci, dedki in deklice, v starosti od 7 do 10 let.

RADIO
Poročila: 5.65, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.30 Tržno poročilo: 6.49 Koroska in pesni: 7.10 Camille Saint-Saens: 7.15. Kmetijski glasbeni spored: 7.20 Gospodinski glasbeni spored: 7.30 Glasbena medija: 11.15 Za pionirje: 11.35 Orkestralni spored — Ljubomir Bošnjakovič: Bitolska raspodaja Modest Musorgski: Noč na Golm brdu: 12.00 Kmetijski glasbeni spored: 12.10 Igrajo štiri flosarji, pojeta Mitja in Stane (Prenos iz Maribora): 12.00 Okno v svet: 13.10 Za vsakogar nekaj: 14.00 Uradni list: 14.10 Opoldanski koncert: Friderik Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 v e-molu — Stevan Hristič: Prva suita iz baleta »Ohridska legenda«: 15.30 Tečaj esperantskega jezika: 15.40 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milica Skoberneta: 18.10 Utrinki iz literature — Vjekoslav Kraljevič: 17.10 Glasbene uganke: 18.00 Jezikovni pogovori: 18.15 Domače napeve izvaja trio »Avsenik«: 18.30 Iz naših tvornih in obratov: O naši proizvodnji vodnih turbin: 18.45 Vedr: melodije: 20.00 Pisan sobotni večer: 22.15 Igra Ljubljanski plesni skvater: 22.30 do 23.00 Oddaja za naše izseljence: 23.00-24.00 Oddaja za tujino na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Člani kolektiva partizanskih tiskarn »Triglava«, »Urske« in »Partizanske«, prirejajo tovariški večer, ki bo v soboto, dne 9. okt. 1954.

Zbirno mesto bo ob 17 pred Narodnim domom v Ljubljani. Kraj prireditve bo naknadno objavljen. Udeležbo javite do 3. okt. 1954 na naslov Sintič Božo, Koptarjeva 6 Ljubljana, pismeno ali telefonsko št. 33-184, brkt. 15.

Ker bomo na tem večeru naša kolektiva obravnavali probleme istega, Vas k udeležbi tovariško vabimo.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

